

Гарчиг

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	3
1.1. Ерөнхий мэдээлэл.....	3
1.1.1. Төслийн нэр.....	3
1.1.2. Төслийн зорилго.....	3
1.1.3. Гүйцэтгэгч.....	3
1.1.4. Гүйцэтгэгчийн хаяг, утас.....	3
1.1.5. Төслийн талбайн байршил.....	3
1.1.6. Төслийн товч танилцуулга, хүчин чадал.....	4
1.1.7. Уурхайн ажиллах горим.....	5
1.1.8. Уулын ажлын төлөвлөгөө.....	5
2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.....	6
2.1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ.....	6
2.2. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний биелэлт.....	14
2.3. 2025 оны дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлт.....	15
2.4. Тэрбум мод тарих үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд гүйцэтгэсэн ажил.....	19
2.5. Нөхөн сэргээлтийн ажил.....	20
3. 2025 ОНЫ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН.....	21
3.1. Агаарын бохирдол.....	21
3.2. Хөрсний хими, физик шинж чанар, хүнд металлын шинжилгээ.....	21
3.3. Усны химийн шинжилгээ.....	22
3.4. Ургамлын аймаг.....	22

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил.....	3
Зураг 2. Төслийн талбай.....	4
Зураг 3. Уурхайн харагдах байдал.....	4
Зураг 4. Тээвэрлэлтийн үед хучлага хэрэглэж буй байдал, усалгаа хийх усны машин.....	7
Зураг 5. Ус ашиглах гэрээ, төлбөр төлсөн баримт.....	8
Зураг 6. Ус ашиглах дүгнэлт.....	9
Зураг 7. Засч тодруулсан тэмдэг, тэмдэглэгээ.....	10
Зураг 8. Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт.....	14
Зураг 10. Нөхөн сэргээлт хийсэн ажлыг хүлээн авсан акт.....	16
Зураг 11. Эвдрэлд орсон газар.....	17
Зураг 12. Нөхөн сэргээлт хийсэн байдал.....	18
Зураг 13. Шинээр суулгасан мод.....	19
Зураг 14. Ургамлан нөмрөг бүрдүүлж буй ургамлын тоо.....	24
Зураг 15. Нөмрөг ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүний болон нөмрөгийн бүтцүүд.....	25
Зураг 16. Ургамлан нөмрөгийн чанарын үзүүлэлт бүрхэцээр болон зүйлийн бүрэлдэхүүнээр. 26	

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн координат цэг.....	3
Хүснэгт 2. Ил уурхайн ажлын горим.....	5
Хүснэгт 3. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө.....	5
Хүснэгт 4. Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	6
Хүснэгт 5. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	7
Хүснэгт 6. Хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	9
Хүснэгт 7. Ургамлан бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	11
Хүснэгт 8. Төслийн явцад хэрэгжүүлэх түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт.....	11
Хүснэгт 9. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	12

Хүснэгт 10.	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	12
Хүснэгт 11.	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	14
Хүснэгт 12.	Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлын зардал	15
Хүснэгт 13.	Тарьсан модны тоо ширхэг, төрөл, зардал	19
Хүснэгт 14.	2025 оны БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлын биелэлтийн зардлын нэгдсэн тооцоо	20
Хүснэгт 15.	Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн	21
Хүснэгт 16.	Хөрсний химийн үндсэн шинж	22
Хүснэгт 17.	Хөрсний хүнд металлын сорьц.....	22
Хүснэгт 18.	Худгийн усны ерөнхий шинжилгээ	22
Хүснэгт 19.	Уурхайн ахуйн хэрэглээнээс гарах бохир усны шинжилгээ	22
Хүснэгт 20.	Шүүрлийн усны хүнд металлын шинжилгээ	22
Хүснэгт 21.	Түгээмэл тархацтай ургамлын жагсаалт.....	23
Хүснэгт 22.	Судалгааны талбайн ургамлын бүлгэмдлүүд.....	25

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

1.1. Ерөнхий мэдээлэл

1.1.1. Төслийн нэр

"Межик бридж" ХХК-ийн “Цогзол уулын хайлуур жоншны ордыг ил аргаар ашиглах” төсөл

1.1.2. Төслийн зорилго

Уул уурхайн үйлдвэрлэл хөгжүүлж жонш олборлох.

1.1.3. Гүйцэтгэгч

Нэр: “Межик бридж” ХХК

Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011112131

Регистрийн дугаар: 5175933

Тусгай зөвшөөрөл: MV-019018

1.1.4. Гүйцэтгэгчийн хаяг, утас

Хаяг: Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Гандирс цогцолбор, 504 тоот

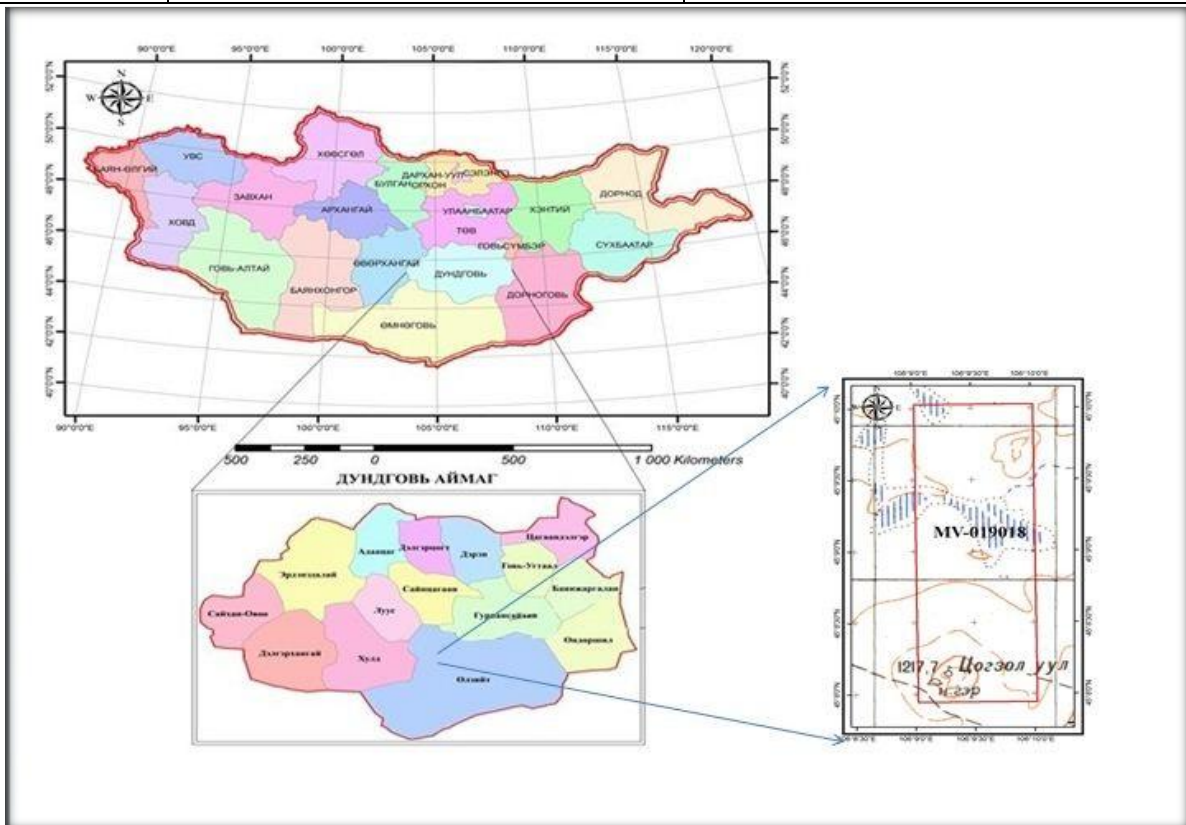
Утас: 99103029, 98999999

1.1.5. Төслийн талбайн байршил

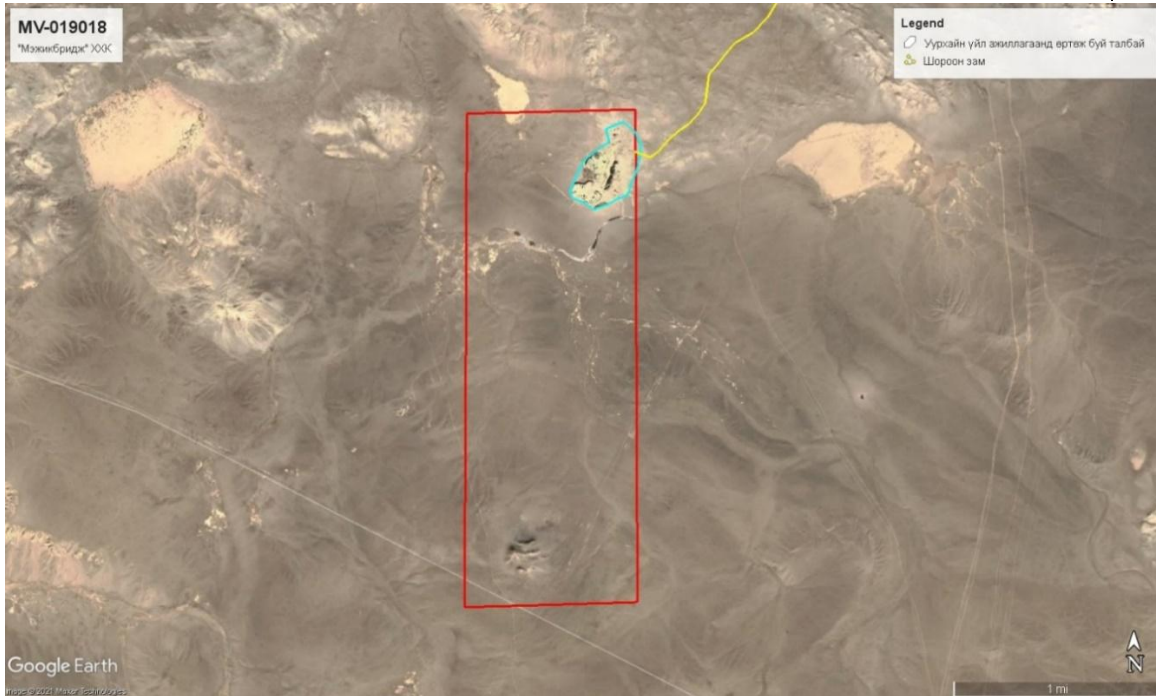
Дундговь аймгийн Өлзийт сумын нутаг Өлзийт-1, Цогзол уул хэмээх газар. Улаанбаатар хотоос 310 км, Дундговь аймгийн төв Мандалговь хотоос зүүн урагш 70 км, Өлзийт сумаас баруун хойш 30км зайд тус тус оршино.

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн координат цэг

№	Уртраг	Өргөрөг
1	106° 10' 1.34"E	45° 07' 56.55"N
2	106° 09' 1.34"E	45° 07' 56.55"N
3	106° 09' 1.34"E	45° 10' 1.55"N
4	107° 10' 1.34"E	45° 10' 1.55"N

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил

Зураг 2. Төслийн талбай

Зураг 3. Уурхайн харагдах байдал

1.1.6. Төслийн товч танилцуулга, хүчин чадал

Уурхайн хүчин чадлыг захиалагч байгууллагаас өгсөн төслийн даалгаварыг үндэслэн эхний жилд 30.0 мян.тн, 2,3,4-р жилд 90.0 мян.тн, 5-р жилд 75.3 мян.тн хүдэр олборлохоор ТЭЗҮ-д тусгасан байна. Ордын нийт үйлдвэрлэлийн нөөц нь 406.4 мян.тн байна. Уурхайн нийт ажиллах хугацааг 5 жил байхаар тооцсон. Уурхайн нь жилд 6 сар буюу 160 хоног, хоногт 10 цагаар 2 ээлжээр ажиллах бөгөөд ажиллах хүчин 25 хүн байна.

1.1.7. Уурхайн ажиллах горим

Уулын ажил нь жилд 6 сар явагдана. Үйлдвэрлэлийн үндсэн процессууд нь тасралтгүй 7 хоног, өдөрт 2 ээлжээр 10 цагаар явагдана.

Үйлдвэрлэлийн бусад ажил болох цахилгаан хангамж, усан хангамж, гэрэлтүүлэг зэрэг үйлдвэрлэлийн дотоод ажлын зохион байгуулалтаар хийнэ. Уурхайн ажиллах горимыг захиалагч байгууллагын техникийн даалгавар, уурхайн жилийн хүчин чадалтай нь уялдуулан дараах байдлаар сонгов.

Хүснэгт 2. Ил уурхайн ажлын горим

Үзүүлэлт	Х.нэгж	Хоног
Календарь хоног	хоног	180
Жилд ажиллах сар	сар	6
Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	10
Ээлжийн тоо	ээлж	2
Баяр ёслолын хоног	хоног	10
Цаг агаарын саатал	хоног	8
Бэлтгэл ажлын хоног	хоног	2
Жилд ажиллах хугацаа	хоног	160

1.1.8. Уулын ажлын төлөвлөгөө

Өлзийт-1 хүдрийн биетэд 573.2 мян.м³ хөрс хуулж, 164.5 мян.тн хүдэр, Цогзол-Уулын хүдрийн биетэд 856.5 мян.м³ хөрс хуулж, 215.5 мян.тн хүдэр олборлохоор байна.

Хүснэгт 3. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө

Ашиглалтын жилүүд	Хүдрийн нөөц		Дундаж агуулга	Металлын нөөц	Хөрс хуулалтын хэмжээ	Хөрс хуулалтын коэффициент
	м ³	тн				
2023 он	11,538	30,000.0	39.2	11,760.0	138,675.0	4.6

2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

“Межик бридж” ХХК-ийн “Цогзол уулын хайлуур жоншны ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хууль болон бусад холбогдох хууль, журам, стандартыг баримтлан, “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал”-ын дагуу боловсруулсны үндсэн дээр биелэлтийн тайланг хийж гүйцэтгэсэн болно.

2.1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

Хүснэгт 4. Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Тайлбар	
1	Уурхайн олборлолт болон тээврийн хэрэгслүүдийн үйл ажиллагааны улмаас гарч болох тоосжилтын эх үүсвэрүүд: Хүдэр тээвэрлэх үед хүнд даацын машин механизмын хөдөлгөөнөөр сул шороо үүсч, тоосжилт ихсэж агаарын чанарт нөлөөлөх Машин техник, тоног төхөөрөмжийн хөдөлгүүрийн яндангаас гарах утаа, тортог бусад элемент зэрэг нь агаарын чанарт нөлөөлөх	Хуурайшилтай үед тоосжилт дарж усалгаа хийх	Уурхайлалтын үйл ажиллагааны үед хуурайшилттай байх тохиолдолд усалгааг тогтмол хийж ажиллаж байна.	1438.5	Усны төлбөрийн зардалд орсон.	
		Овоолгыг салхи ихтэй үед услах арга хэмжээ авах, ургамал ургах нөхцөлийг бүрдүүлэх	Овоолгыг салхи ихтэй үед услах арга хэмжээ тогтмол авч байгаа бөгөөд усалгааны зардалд орно.	-	Усны төлбөрийн зардалд орсон.	
		Хүдэр тээвэрлэх машинуудыг тэвшний бүтээлгээр хангаж, ашиглалтанд нь хяналт тавих, хурдыг хязгаарлах.	Хүдэр тээвэрлэх машинуудыг тэвшний бүтээлгээр хангаж, ашиглалтанд нь хяналт тавьж, хурдыг хязгаарлаж 30 км/цагаар хязгаарлалт тогтоон ажиллаж байна.	Шинээр авах зардал гараагүй.	Автомашин тэвшний бүтээлэг 5 ширхэг ашиглагдаж байна. Нөөцөнд 3 ширхэг байна.	
		Хүдэр ялгах, бутлах, шигших, ачих үеийн тоосжилтыг хянаж, шаардлагатай тохиолдолд бага зэргийн усалгаа хийх	Жонш бутлах, шигших, ачих үед үүсэх тоосжилтыг усны машины усалгаагаар шийдэж байна.	-	Усны төлбөрийн зардалд орсон.	
		Гоожсон тос масло, түлшийг цэвэрлэх, саармагжуулах ажлыг тухай бүрт нь авч хэрэгжүүлэх.	Асгарсан тос маслыг цэвэрлэх материалын нөөцтэй байгаа.	300.0	Нэмэлтээр нөөцөлсөн.	
		2025 онд гүйцэтгэсэн ажлууд				
		ОХШХ-г заагдсан агаарын тоосжилт, бохирдлыг шинжлүүлэх ажлыг гүйцэтгэх	2025 оны агаарын тоосжилт шинжлүүлэх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.	-	ОХШХ-д орсон.	
Ил хадгалагдаж байгаа нүүрсийг цэгцтэй байлгах салхинд хийсч тарахгүй байх үүднээс битүү байранд хадгалах.	Нүүрс хадгалалтыг салхинд хийсч ойр орчмыг бохирдуулахаас сэргийлж битүү орчинд хадгалж байна.	-	Кемп нүүлгэлттэй холбоотойгоор дахин төлөвлөнө.			

2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

	Тээврийн хэрэгслийн агаарт ялгаруулах ялгаралтыг багасгах үүднээс тогтмол оношилгоо, үйлчилгээ хийлгэж байх.	Тээврийн хэрэгслийн агаарт ялгаруулах ялгаралтыг багасгах үүднээс тогтмол оношилгоо, үйлчилгээ хийлгэж байх.	Тэсэлгээний ажлыг салхи шуургагүй үед төлөвлөж гүйцэтгэх	Тэсэлгээний ажлыг салхигүй өдрийг сонгон гүйцэтгэсэн.	-	Салхины хурд 1м/с хурдтай байсан.
				Уурхайн техникүүд 2025 оны үзлэг, оношилгоондоо орсон.	3800.0	Үйл ажиллагааны зардалд орсон
Дүн					300.0	

Зураг 4. Тээвэрлэлтийн үед хучлага хэрэглэж буй байдал, усалгаа хийх усны машин

Хүснэгт 5. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Тайлбар
	Гүний усыг ашигласнаар усны нөөц хомсдох, усны бохирдол, шатах тослох материалыг алдсанаар газрын доорх ус бохирдох, газар доорх устай холбогдон ургадаг ургамалжилтанд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.	Усалгаа болон ахуйн усны хэрэглээг тооцох Хэмнэлттэй зарцуулах техник технологи ашиглах, төлбөрийг цаг тухайд нь төлөх	2025 оны усны төлбөрийг гэрээ байгуулсны дараа төлсөн.	1438.5	Усны төлбөрийг төлсөн
		Ус ашиглалтын гэрээ байгуулах, ус ашигласны төлбөр төлөх	Ус ашиглалтын гэрээ байгуулж, төлбөрийг тогтмол төлж байна.		Гэрээний дагуу төлбөр төлсөн.
		Бохир усны хоолойн эдэлгээнд хяналт тавих	Бохир усны хоолойг эвдрэл гарсан тохиолдолд засварлаж байна.	-	-
		Үерийн ус зайлуулах суваг хоолойн оруулга, гаргалгыг бэхлэгээтэй хийж, хөрс угаагдах эвдрэхээс хамгаалах	2025 онд үер усны аюул байгаагүй.	-	-
		Унд-ахуйд ашиглах усыг лабораторид өгч шинжлүүлж байх	Унд-ахуйд ашиглах усыг лабораторид өгч шинжлүүлж байна.	ОХШХ-ийн зардалд орсон	Жилд 2 удаа шинжлүүлсэн.

2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

	Шүүрлийн ус гарсан тохиолдолд технологит ашиглахаас өмнө лабораторид өгч шинжлүүлж байх	2025 онд уурхай шүүрлийн ус байхгүй.	-	-
2025 онд гүйцэтгэсэн ажлууд				
	Өөрийн хэрэгцээний гүний худгийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавих, шаардлагатай тохиолдолд засч сэлбэх ажлыг гүйцэтгэх.	Худгийн мотор болон барилга байгууламжийн засвар үйлчилгээг хийж ажиллаж байна.	-	Өөр бусад ажлыг нэмэлтээр хийсэн.
	Гүний усанд бохирдол үүсэхээс хамгаалж автомашины засварын хэсгийг хатуу хучилттай болгох хөрсөнд бохирдол үүсгэхгүй байх бүхий л арга хэмжээг авах.	Уурхайн кемпийн нүүлгэлт, дахин төлөвлөлттэй холбоотойгоор автоашины засварын талбайг багтаамж сайтайгаар дахин шинэчилнэ. Одоо байгаа засварын хэсгийг засварлан ашиглаж байна.	300.0	-
	Дүн		1738.5	

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

2025 оны 10 сарын 02-ны өдөр Дугаар 02 Рашаант

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 29.1-д заалт Дундговь аймгийн Байгаль орчны газрын 2020 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн 31 тоот дүнгээт, Засаг даргын 2025 оны 10 сарын 02-ны өдрийн А/113 тоот захирамжийг үндэслэн ус ашиглуулагчийг төлөөлж Өлзийт сумын Засаг дарга А.Жавхлан, ус ашиглагчийг төлөөлж Улаанбаатар Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, 5-504 тоот хаягтай 9011113121 тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, 5175933 тоот регистрийн дугаартай Дундговь аймгийн Өлзийт сумын дахь “Өлзийт -1” нэртэй газарт ашиглалтын МУ-019018 тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч “Мэжикбридж” ХХК-ны захирал О.Эгшиглэн нар энэхүү гэрээг 2025 оны уулын ахлын хүрээнд байгуулав.

Хоёр. Усны эх үүсвэрийн мэдээлэл

2.1. Ус ашиглах зориулалт: Унд ахуйн хэрэгцээ, Төслийн талбайд 2025 онд ашиглалтын үйл ажиллагааны хүрээнд зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах ус

2.2. Ашиглах усны хэмжээ: 53,1 м³

2.2.1. унд-ахуй болон зам талбайн тоосжилт дарахад 53,1 м³

Нийт 53,1 м³

2.2.2. үйлдвэрлэлд хэрэглэхгүй

2.3. Усны чанар, найрлага. Газрын доорх ус, шинжилгээ хийлгээгүй.

2.4. Усны эх үүсвэрийн:

Байршил : Унд ахуйн хэрэглээний болон зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усаа 6,0 л/сек буюу 302,4 м³ ундааргатай “Баруун булаг” нэртэй гүний худагас, ашиглана.

2.5. Хяналдал усны хэмжээ: Хяналдал ус гарахгүй. Стандартын шаардлага хангасан

2.6. Хяналдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ.

2.7. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээ:

2.8. Усны тоолуур байхгүй.

2.9. Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ: шоо метр- 25 хун * 0,05л/хон*160 хон = 200 м³ /ажиллах нийт хугацаанд – унд ахуйн усны хэрэгцээ 24000 м³ * 0,002м³/160 хоног = 7680 м³/хайгуулын өрөмдлөгт ашиглах ус

Нийт ашиглах усны хэмжээ: 200 м³*7680 м³ = 7680 м³

200 м³ x 88,80 = 17,760.00 төгрөг

7680 м³ x 185.00 = 1,420,800.00

Нийт төлөх 1,438,560.00 /Хоёр зуун хорин хоёр мянган төгрөг-ийг Дундговь аймгийн төрийн сан банкны 100080000944 тоот дансанд төвлөрүүлэх.

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7,5,10,1,18, 13,1.1, 13,1.5, 18,1.4, 19,1.2, 19,1.4, 26,1, 30,1, 30,2, 31,1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв. Бусад

4.1. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүнгээт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хяналдал усны талаарх дүгнэлт, хяналдал ус зайлуулах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Гэрээний биелэлтийг жил бүр дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

4.4. Талуудын тохиролцооноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас өмнө цуцлаж болно.

4.5.1. ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн

4.5.2. аль нэг тал татан буугдсан бол.

4.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж:

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ӨЛЗИЙТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
А.ЖАВХЛАН/
Харицлах утас: 88887527

Ус ашиглагчийг төлөөлж:

“МЭЖИКБРИДЖ” ХХК-ны захирал
О.Эгшиглэн /
Гарын үсэг/
Хаяг Улаанбаатар Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, 5-504 тоот
Харицлах утас: 98999999

Худалдаа Хөгжлийн Банк

Огноо: 2025.10.07 11:21:06

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын №: 284468233

Системийн огноо: 2025.10.07

Нэр: МЭЖИКБРИДЖ ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 452732723	Нэр МЭЖИКБРИДЖ ХХК	Дүн 1,438,560.00 MNT	Ханш 1.00
---------	-----------------------------	-----------------------	-------------------------	--------------

/ нэг сая дөрвөн зуун гучин найман мянга таван зуун жаран төгрөг /

Хүлээн авагч	Банкны дугаар: Дансны дугаар MN280090100080000944	Банкны нэр Төрийн сан Нэр Ду.Ус ашигласны төлбөр	1,438,560.00 MNT	1.00
--------------	---	---	------------------	------

Гүйлгээний утга:
ЕВ -Мэжикбридж ххк 5175933

Танд баярлалаа

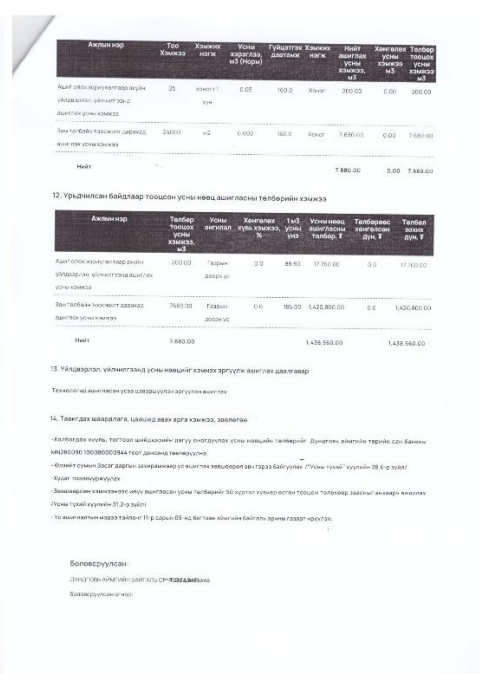
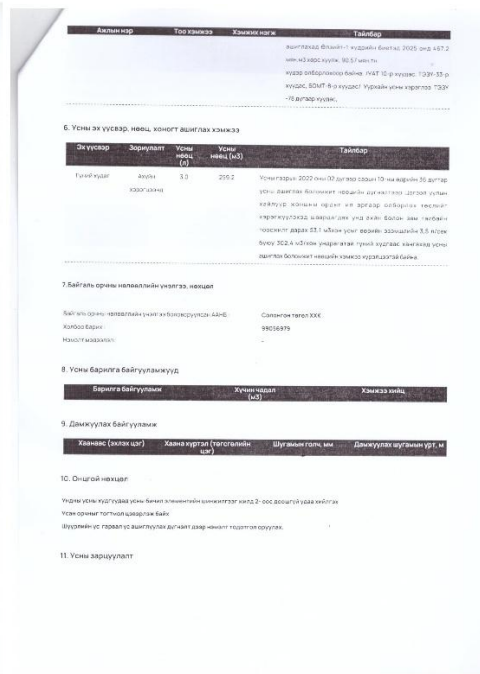
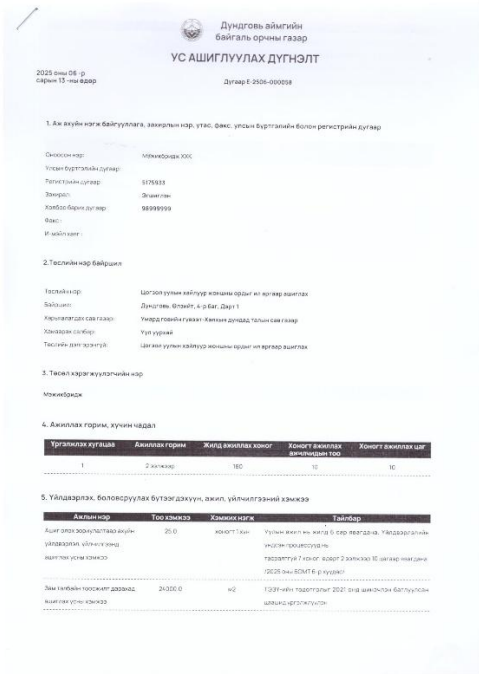
Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан
Салбар, тооцооны төв:
Гарын үсэг:

Тамга:

Огноо: ____Он ____Сар ____Өдөр

Зураг 5. Ус ашиглах гэрээ, төлбөр төлсөн баримт

2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг 6. Ус ашиглах дүгнэлт
Хүснэгт 6. Хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Тайлбар
1	Ордын ашиглалтын явцад хөрсний бүтэц найрлагад өөрчлөлт орох, хог хаягдал, тоосжилтоос бохирдол үүсгэх, хүнд даацын машин механизмууд олон салаа зам гаргаж хөрс болон ургамлыг гэмтгэх. Шатах тослох материал, барилгын материалын хог хаягдал, шатахуун асгарах зэрэг болзошгүй осол аваараас үүдэн хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах	Шимт хөрсийг технологийн дагуу хадгалах	УАТ-д төлөвлөсний дагуу шимт хөрсийг хадгалж байна.	-	УАТ-д зааснаар
		Замын эвдрэлд хяналт тавих, тэмдэгжүүлэх, хуучин тэмдэгүүдийг сэргээх	Уурхайн зам болон олборлолтын хэсгийн тэмдэг тэмдэглэгээний будгийг сэргээж, бүдгэрч гандсан хэсгийн тэмдэглэгээг сольж тавьсан. (5 ширхэг)	240.0	-
		Уурхайн дотоод болон гадаад тээвэрлэлтэнд шаардлагагүй олон салаа зам гаргахгүй байх	Нэмэлтээр зам гаргаагүй болно.	-	-
		ШТМ-ыг стандартын шаардлага хангасан саванд хадгалах хадгалалтанд хяналт тавих	ШТМ-ыг агуулахад хадгалж байна.	-	-
		Хөрсний овоолго салхинд тарж, эмх цэгцгүй болсон тохиолдолд цэгцлэх ажлыг дор бүр гүйцэтгэх	Уурхайн овоолгыг төлөвлөгөөний дагуу байршуулсан.	-	УАТ
		Уурхайн хүрээнд хийгдэх зам өргөсгөх, шинээр үер усны	Хөрсний ажлыг төлөвлөгөөний дагуу хадгалж байна.	-	УАТ

		хамгаалалт, далан байгуулах, суваг шуудуу татах бусад нүх цооног ухах зэрэг газар шорооны их бага ажлын үед үржил шимт хөрсийг нимгэн зузаанаас хамааруулан 15-20 см-ийн зузаантай хуулж, нөхөн сэргээлтэнд буцаан ашиглах зориулалтаар түр овоолж хадгална.			
		Автомашин хурдыг боломжит хэмжээгээр хязгаарлах арга хэмжээ авах	Уурхайн дотоод тээвэрлэлтийн хурдыг боломжит хэмжээнд хязгаарлаж тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулсан.	-	30 км/цаг
2025 оны гүйцэтгэсэн ажлууд					
		Машин механизмын засвар үйлчилгээ хийх талбайд бетон хучилт хийх	Уурхайн кемпийн нүүлгэлт, дахин төлөвлөлттэй холбоотойгоор автошины засварын талбайг багтаамж сайтайгаар дахин шинэчилнэ. Одоо байгаа засварын хэсгийг засварлан ашиглаж байна.	ҮА зардал	
		2024 онд бэлтгэж зассан шимт хөрсийг ургамалжуулах ажлыг гүйцэтгэх	Төлөвлөгөөний дагуу шимт хөрсийг ургамалжуулах ажлыг гүйцэтгэсэн.	1400.0	MNS 5918:2023
		Уурхайн ажилчдын кемп орчмын хөрсөнд бохирдол үүсэхээс сэргийлж ил задгай хог хаягдал хаяхгүй байх, сар бүрийн цэвэрлэгээ хийж хэвших.	Хог хаягдлыг цэвэрлэж зайлуулах ажлыг төлөвлөн гүйцэтгэж байна.	ҮА зардал	Уурхай орчмын хогийг сар болгон цэвэрлэж зайлуулсан.
Дүн				1440.0	

Зураг 7. Засч тодруулсан тэмдэг, тэмдэглэгээ

Хүснэгт 7. Ургамлан бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Тайлбар	
	Уурхайн нөлөөллөөс болж ургамлан бүрхэвч доройтох, хомсдох, устаж үгүй болох цаашид бэлчээрийн доройтолд орох	Уурхайн зөвшөөрлийн талбай болон түүний ойр орчмын талбайн ашиглалтыг сайжруулах бэлчээр эдэлбэрийг хэвийн хадгалахад сум багийн удирдлагуудтай хамтран ажиллах.	Орон нутгийн малчдын өвөлжилтөнд дэмжлэг үзүүлж ажиллаж байна.	46500.0 Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хийгдэх ажлын зардалд орно.	Нийгмийн хариуцлагын ажилд орно.	
		Биологийн нөхөн сэргээлт хийх тохиолдолд хөрсний шинж чанар, хөрсний усны түвшинг харгалзан үзэж суулгац, олон наст ургамлын үр цацах замаар ургамалжуулна. Энд үр цацсан нөхцөлд хийсэхээс хамгаалах арга хэмжээг авсан байх	MNS 5918:2023 стандартад заасанчилан шимт хөрсийг ургамалжуулах ажлыг гүйцэтгэсэн.	1400.0 Хүснэгт 6-гийн зардалд орсон.	MNS 5918:2023	
		2025 онд гүйцэтгэсэн ажлууд				
		Төслийн талбай болон ойр орчмын ургамлын зүйл, ургацад мэргэжлийн хүнээр мониторинг судалгаа хийлгэх	Мониторинг судалгаа хийлгэж байгаа.	3000.0	2025 оны тайланг ОХШХ-т орууллаа.	
	Модоо хамгаалахааар зорилгоор барьсан хашааг мал амьтан орохоос хамгаалж тогжуулах	Одоогийн байдлаар тогжуулах тор болон бусад хэрэгслийн захиалсан байгаа.	1570.0	БНХАУ руу захиалсан.		
Дүн				4750.0		

Хүснэгт 8. Төслийн явцад хэрэгжүүлэх түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт

Нөлөөлөлд өртөх түүх соёлын өвүүд	Хамгаалах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
Дундговь аймаг Өлзийт сум	Түүх, соёлын өв дурсгалуудын талаарх мэдээлэлд анхааралтай хандах, сэргээх ажилд оролцох	Түүх, соёлын өв дурсгалуудын талаарх мэдээлэлд анхааралтай хандаж шаардлагатай тохиолдолд техник хүн хүчний туслалцаа үзүүлэхэд бэлэн байна. Одоогоор дээрх тохиолдол гараагүй байна.	Ажилчдаас оролцуулж болно
	Судалгаа хийсэн тохиолдолд оролцох	Шаардлагатай тохиолдолд судалгаанд оролцоно. Судалгаанд ашиглагдах зардлыг өөрийн дансанд хуримтлуулж байна.	300.0 Жилд
	Нутгийн иргэдийн уламжлалт амьдралын хэв маяг, тахилга шүтлэгт хүндэтгэлтэй хандах, дэмжлэг үзүүлэх	Нутгийн иргэдийн уламжлалт амьдралын хэв маяг, тахилга шүтлэгт хүндэтгэлтэй хандах, дэмжлэг үзүүлэх. (Нутгийн овооны тахилгат хандив өгсөн.)	2000.0
НИЙТ ДҮН			2300.0

Хүснэгт 9. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Тайлбар
Болзошгүй осол, саатал, техник технологийн шугам сүлжээний гэмтэл, галын гэнэтийн аюул үүсэх, байгалийн гамшиг	Техник, технологийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгах, хянах Машин техникийн үйлчилгээ засварыг тусгай бэлтгэсэн талбайд явуулж хэвших	Уурхайд ажиллах техникүүдийг улирал тутамд засвар үйлчилгээнд оруулан ажиллаж байна. Засварын тусгай зассан газар гүйцэтгэж байна.	ҮА зардалд орно.	Машин техникийг тогтмол үзлэгт оруулж байна.
	Галын болон байгалийн аюул гамшигаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар сургалт, зохион байгуулах	2025 онд уурхай нь зогсонги байсан бөгөөд 2026 онд ажил жигдрэх, ажиллах хүчин нэмэгдэх үеэр мэргэжлийн байгууллагаас сургалт авахаар гэрээлсэн байгаа.	6914.0	Сургалын сэдэв: Ажил олгогч болон ажилчдын сургалт, шаардлагатай нэмэлт сэдвээр
	Аваар ослын үед авран хамгаалах төлөвлөгөөтэй байх	Аваар ослын үед авран хамгаалах төлөвлөгөөг мэргэжлийн газраар хийлгэсэн.	ҮА зардалд орно.	Уурхай дээр байгаа.
	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалтыг жилд нэг удаа зохион байгуулах, холбогдох сумын байгаль орчны алба, байгаль хамгаалагч нартай харилцан холбоотой ажиллах	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалтыг жилд 2 удаа зохион байгуулж ажилласан.	-	Сэдэв: Энгийн болон аюултай хог хаягдлын ялгаа, хор уршиг
		Нийт	6914.0	

Хүснэгт 10. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Тайлбар
1	Хатуу хог хаягдлыг тогтмол зайлуулаагүйгээс орчин бохирдох	Хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгаж хэвших	Хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгаж, зайлуулах, дахин ашиглах тогтолцоог нэвтрүүлэх үүднээс хогийг ялган ангилаж хаях хогийн савыг ашиглаж байна.	2022 оны ажлын зардалд орсон.	2022 онд хогийн савыг байрлуулсан.
Хатуу хог хаягдлыг цуглуулж орон нутгийн хогийн цэг хаях		Хатуу хог хаягдлыг цуглуулж нэгдсэн цэгт хүргэх ажлыг тогтмол хийж байна.	592.0	2025 оны 09-р сарын 25-ны өдрийн гэрээ	
Хаягдал тос масло цуглуулах, тээвэрлэх эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагатай хийсэн гэрээний дагуу хаягдал тос маслыг нийлүүлэх		2025 онд хаягдал тос масло гараагүй байна.	-	Автомашин, техникүүдийн засвар үйлчилгээг суурин газрын засварын газарт хийлгэсэн.	
Хаягдал дугуй болон төмрийн хаягдлыг ангилан цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх		Хаягдал дугуй болон төмрийн хаягдлыг ангилан ялгаж хадгалж байна. Одоогоор дахин боловсруулах үйлдвэрт өгөөгүй байна.	-	Буцаан ашиглагдах боломжтой хаягдлыг ашиглаж байна.	

2	Уурхайн ажилчдын ахуйн болон автомашины гаралтай хог хаягдлыг ангилан ялгаж зориулалтын цэг дээр хадгалаагүйн улмаас хөрс, гүний ус, агаар, ургамал, амьтан, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэх	Хаягдал тосыг хуримтлуулах хэсгийг засварын газар нүүсэн тохиолдолд засч янзлах	Кемпийн дахин төлөвлөлттэй холбоотойгоор хойшлогдсон.	-	Хүснэгт 6-ын зардалд орсон.
		Хаягдал дугуй болон төмрийн хаягдлыг ангилан цуглуулах цэгийг хашаажуулах, тэмдэг тэмдэглэгээ тавих	Кемпийн дахин төлөвлөлттэй холбоотойгоор хойшлогдсон.	-	Аюултай хог хаягдлыг хадгалах хэсгийг нүүлгэн шилжүүлнэ.
		Хог хаягдлын хор уршиг, ангилан ялгах талаар ажиллагсад сургалт явуулах	Ажилчдад сургалт хийсэн. “Хог хаягдлын ангилал, хор уршиг, хадгалалт, дахин боловсруулалт” сэдэвтэй сургалт.	-	“Энгийн болон аюултай хог хаягдлын ялгаа”
		Ажилласан тосыг дахин боловсруулах газарт нийлүүлэх, гэрээ хийх эсвэл баримт авах	2025 оны байдлаар хаягдал тос масло гараагүй байна.	-	200 литр тос
		Хог хаягдлын мэдээллийн сангийн бүртгэл хөтлөх	Мэдээллийн санг хөтлөн ажиллаж байна. 2025 онд үйл ажиллагаа явуулаагүй тул аюултай хог хаягдал үүсээгүй байна.	-	Хог хаягдлыг бүртгүүлж байгаа
		Шингэн хаягдлыг тусгай бодис хэрэглэн задлах	Шингэн хаягдлыг бодис ашиглан задалсан.	160.0	-
			Дүн	752.0	

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 2251100073391

ТТД / Регистр: 47900834686 / 9033076
 Татвар төлөгчийн нэр: Дундговь аймгийн Өлзийт сумын засаг даргын тамгын газар
 Татварын төрөл: 01030723 - Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж
 Харьяалах татварын алба: Дундговь / Өлзийт
 Төлсөн дүн: 592,000.00
 Гүйлгээний огноо: 2025-10-30 09:11:00
 Гүйлгээний утга: 194597 - байцаагч үүсгэв;;99999999
 Татварын данс: 100080800947 / Ду.Өл Хог хаягдлын хураамж
 Төлөлтийн хэлбэр: МТА

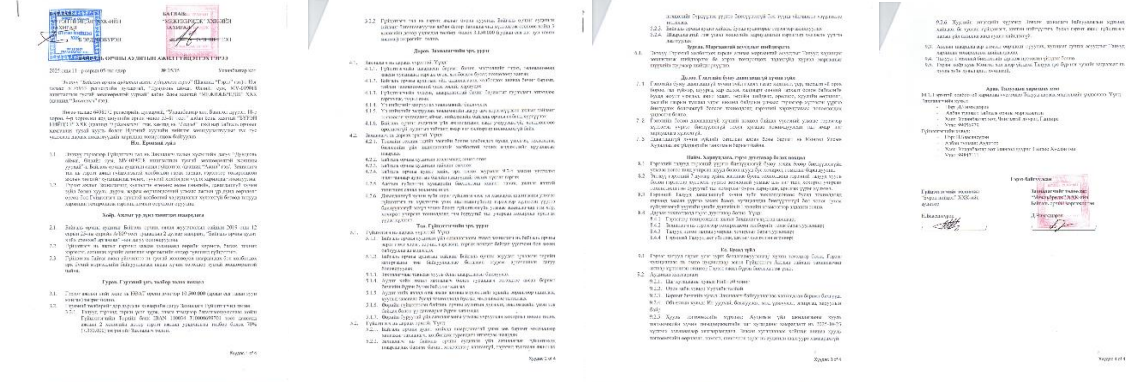
Зураг 8. Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт

Хүснэгт 11. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Төлөвлөсөн ажил	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	БОННУ тайлангийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах зөвлөмжүүдийг үйл ажиллагаандаа тусгаж хэрэгжүүлэх	Шат дараатай хэрэгжүүлэн ажиллаж байна	БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлын зардал
2	Уурхайн ажилчдад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт семинарыг тогтмол зохион байгуулж, хамруулах	Хүснэгт 9-д орсон ажил	6914.0 Зардалд орсон
3	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалтыг жилд нэг удаа зохион байгуулах, холбогдох дүүргийн байгаль орчны алба, байгаль хамгаалагч нартай харилцан холбоотой ажиллах	Байгаль орчны мэргэжилтэн сургалт орж байна.	Цалингийн зардалд орно.
4	Ажиллагсдыг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах.	2025 оны 12-р сард ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсан.	25000.0 ҮА зардал
5	Гал унтраах хэрэгслээр уурхайг бүрэн хангах арга хэмжээ авах, байгаа гал унтраагчийг хугацааг шалгуулах, цэнэглэх, галыг унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах	Гал унтраах хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж, сунгах, нэмэлтээр авах ажлыг гүйцэтгэн ажиллаж байна.	ҮА зардал
6	Байгаль орчны аудитын ажлыг мэргэжийн байгууллагаар хийлгэж дүгнэлт гаргуулах, дүгнэлт, зөвлөмжийг даган мөрдөх	Байгаль орчны аудитыг шинэчлэн хийлгэх ажлын гэрээ хийгдэн боловсруулалтын шатандаа явж байна. 2025 оны 11-р сарын 07-ны 25/15 тоот гэрээ	10500.0
7	Орон нутгийн иргэдийн санал болох сумын багийн төвийн цаашдын хөгжилд туслалцаа үзүүлэх	Орон нутагтай хийсэн хамтран ажиллах гэрээний биелэлт	20000.0
8	Сум болон багийн малчин өрхөд өвс, тэжээл тараах	Сум болон багт 2800 боодол тарааж малчдын өвөлжилтөнд дэмжлэг үзүүлж ажилласан.	56000.0
			86500.0

Дүн

Зураг 9. Өвс, БО аудитын гэрээ

Худалдаа Хөгжлийн Банк Огноо: 2025.12.11 11:42:58

Шилжүүлгийн мэдээлэл
 Журналын №: 302091570

Системийн огноо: 2025.12.11

Нэр: **МЭЖИКБРИДЖ ХХК**

Илгээгч	Дансны дугаар: 452732723	Нэр МЭЖИКБРИДЖ ХХК	Дүн 20,000,000.00 MNT	Ханш 1.00
/ хорин сая төгрөг /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 90 Дансны дугаар MN470090100080052400	Банкны нэр Төрийн сан Нэр Ду.ОНХөгжлийн сан	20,000,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга:
 EB -мэжик бридж ххк 5175933

Танд баярлалаа

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан
 Салбар, тооцооны төв:
 Гарын үсэг:
 Тамга:
 Огноо: ____ Он ____ Сар ____ Өдөр

Зураг 10. Гуравласан гэрээний биелэлтийн баримт

2.2. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний биелэлт

2025 оны 11-р сард тэсэлгээний ажил хийгдсэн бөгөөд одоогийн байдлаар хуучин ухашийг нөхөн сэргээх ажил хийгдэж байна.

2.3. 2025 оны дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлт

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг орон нутгаас өгсөн саналын дагуу Өлзийт сумын нутаг, 3-р багийн нутаг дэвсгэрт байрлах Шар хошуу хэмээх газарт байрлах эвдэрсэн газарт техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг гүйцэтгэсэн. Уг нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн хэмжээ 5.0 га ба уурхайн талбайгаас урагш 80 км зайд байрлаж байна.

Хүснэгт 12. Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлын зардал

№	Зардлын төрөл	Хэмжих нэгж	Дүн
1	Цалин	сая.төг	2.6
2	НДШ	сая.төг	0.373
3	Түлшний зардал	сая.төг	8.5
4	Тос тослох материал	сая.төг	0.1
5	ЭХШ	сая.төг	0.5
6	Сэлбэг хэрэгсэл	сая.төг	0.5
7	Хоол, кемпийн	сая.төг	0.65
8	Бусад	сая.төг	0.5
Нийт зардал		сая.төг	13.723

Ажлын хэмжээ	мян.м ³	8.16
	га	5.0
Нэгж өртөг	төг/м³	2,744.6

“МЭЖИК БРИДЖ” ХХК-НИЙ “ЦОГЗОЛ УУЛ” ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДАГУУ 3-Р БАГИЙН НУТАГТ “ШАР ХОШУУ” НЭРТЭЙ ТАЛБАЙД НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙСЭН АЖЛЫГ ХҮЛЭЭН АВСАН ТУХАЙ АКТ

2025 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдөр

1. Байршлын мэдээлэл																																					
1.1. Аймаг, нийслэлийн нэр	Дундговь аймаг																																				
1.2. Сум, дүүргийн нэр	Өлзийт сум																																				
1.3. Газрын нэр	Шар хошуу																																				
2. Нөхөн сэргээлт хийсэн байгууллагын мэдээлэл																																					
2.1 Аж ахуйн нэгжийн нэр, регистрийн дугаар	“Мэжик бридж” ХХК 5175933																																				
2.2 Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн дугаар	MV-019018																																				
2.3 Тус талбайд нийт эвдрэлд өртсөн талбайн хэмжээ (га)	Хууль бус олборлолт, эзэн холбогдогч тодорхойгүй																																				
2.4 Нөхөн сэргээлт хийсэн аж ахуйн нэгжийн нэр, регистр	үгүй																																				
3. 2025 онд хүлээлгэн өгч буй нөхөн сэргээлтийн мэдээлэл																																					
Техникийн нөхөн сэргээлт - Талбайн хэмжээ (5.0 га) - Зардлын хэмжээ 13 723 000 (төгрөгөөр)	Биологийн нөхөн сэргээлт - Талбайн хэмжээ (га) - Биологийн нөхөн сэргээлтэд ашигласан мод, сөөг, ургамлын зүйлийн нэр, ургамалжуулсан байдал - Зардлын хэмжээ (төгрөгөөр)																																				
4. Орон зайн мэдээлэл																																					
5.1 Нөхөн сэргээлт хийгдсэн газрын фото зураг Хавсаргав	5.2 Хэмжилт, зураглал - Кадастрын зураглал хийсэн мэргэжлийн байгууллага болон хэмжилт хийсэн хүний нэр: “Мэжик бридж” ХХК ХХК Байгаль орчны мэргэжилтэн Д.Чимэдцэрэн - Хэмжилтэд ашигласан программ, тоног төхөөрөмж: ArcGis, Гар GPS - Холбогдох утас: 99056979 Гарын үсэг:																																				
5.3 Нөхөн сэргээлт хийсэн газрын солбицол	<table border="1"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Өргөрөг</th> <th>Уртраг</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">Техникийн нөхөн сэргээлт</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>44°25'56.00"N</td> <td>106°03'34.00"E</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>44°25'55.00"N</td> <td>106°03'33.00"E</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>44°25'55.00"N</td> <td>106°03'26.00"E</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>44°25'52.00"N</td> <td>106°03'26.00"E</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>44°25'51.00"N</td> <td>106°03'31.00"E</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>44°25'52.00"N</td> <td>106°03'35.00"E</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>44°25'55.00"N</td> <td>106°03'44.00"E</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>44°25'57.00"N</td> <td>106°03'42.00"E</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>44°25'58.00"N</td> <td>106°03'39.00"E</td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>44°25'56.00"N</td> <td>106°03'35.00"E</td> </tr> </tbody> </table>	№	Өргөрөг	Уртраг	Техникийн нөхөн сэргээлт			1	44°25'56.00"N	106°03'34.00"E	2	44°25'55.00"N	106°03'33.00"E	3	44°25'55.00"N	106°03'26.00"E	4	44°25'52.00"N	106°03'26.00"E	5	44°25'51.00"N	106°03'31.00"E	6	44°25'52.00"N	106°03'35.00"E	7	44°25'55.00"N	106°03'44.00"E	8	44°25'57.00"N	106°03'42.00"E	9	44°25'58.00"N	106°03'39.00"E	10	44°25'56.00"N	106°03'35.00"E
№	Өргөрөг	Уртраг																																			
Техникийн нөхөн сэргээлт																																					
1	44°25'56.00"N	106°03'34.00"E																																			
2	44°25'55.00"N	106°03'33.00"E																																			
3	44°25'55.00"N	106°03'26.00"E																																			
4	44°25'52.00"N	106°03'26.00"E																																			
5	44°25'51.00"N	106°03'31.00"E																																			
6	44°25'52.00"N	106°03'35.00"E																																			
7	44°25'55.00"N	106°03'44.00"E																																			
8	44°25'57.00"N	106°03'42.00"E																																			
9	44°25'58.00"N	106°03'39.00"E																																			
10	44°25'56.00"N	106°03'35.00"E																																			
Нөхөн сэргээлт хийсэн газарт хэмжилт хийж талбайн хэмжээг тогтоон полигон хэлбэрээр share file үүсэн flash болон CD-нд хуулж акттай хавсаргана.																																					
6. Мэдээллийн сангийн бүртгэл																																					

Нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан ажлын хэсэг нь Байгаль орчны мэдээллийн сангийн www.eic.mn цахим системийн Нөхөн сэргээлтийн мэдээллийн дэд санд заавал бүртгүүлнэ.

Жич: Мэдээллийн санд бүртгээгүй тохиолдолд нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан актыг хүчингээд тооцохгүй.
Мэдээлэл оруулсан хүний нэр, албан тушаал:

Гарын үсэг:

Огноо:

Нэмэлт мэдээлэл: Өлзийт сумын 3-р багийн нутаг дэвсгэрт орших Шар хошуу нь хууль бус ашигт малтмал олборлолтын улмаас эвдэрч, эзэнгүй орхигдсон газар юм.

Нөхөн сэргээлтийн ажил нь холбогдох хууль, журам, стандартад нийцсэн талаарх ажлын хэсгийн дүгнэлт:

“Мэжик бридж” ХХК нь 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт арга хэмжээний хүрээнд “Шар хошуу” нэртэй 5.0 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу чанартай хийж гүйцэтгэснийг хүлээн авав.

АКТ ГАРГАСАН:

Комиссын дарга:

(гарын үсэг)

А.Жавхлан /Өлзийт сумын засаг дарга/

Нарийн бичгийн дарга

(гарын үсэг)

М.Ганчимэг /Байгаль орчны хяналтын байцаагч

Гишүүд:

(гарын үсэг)

Б.Дашням /3-р багийн засаг дарга/

(гарын үсэг)

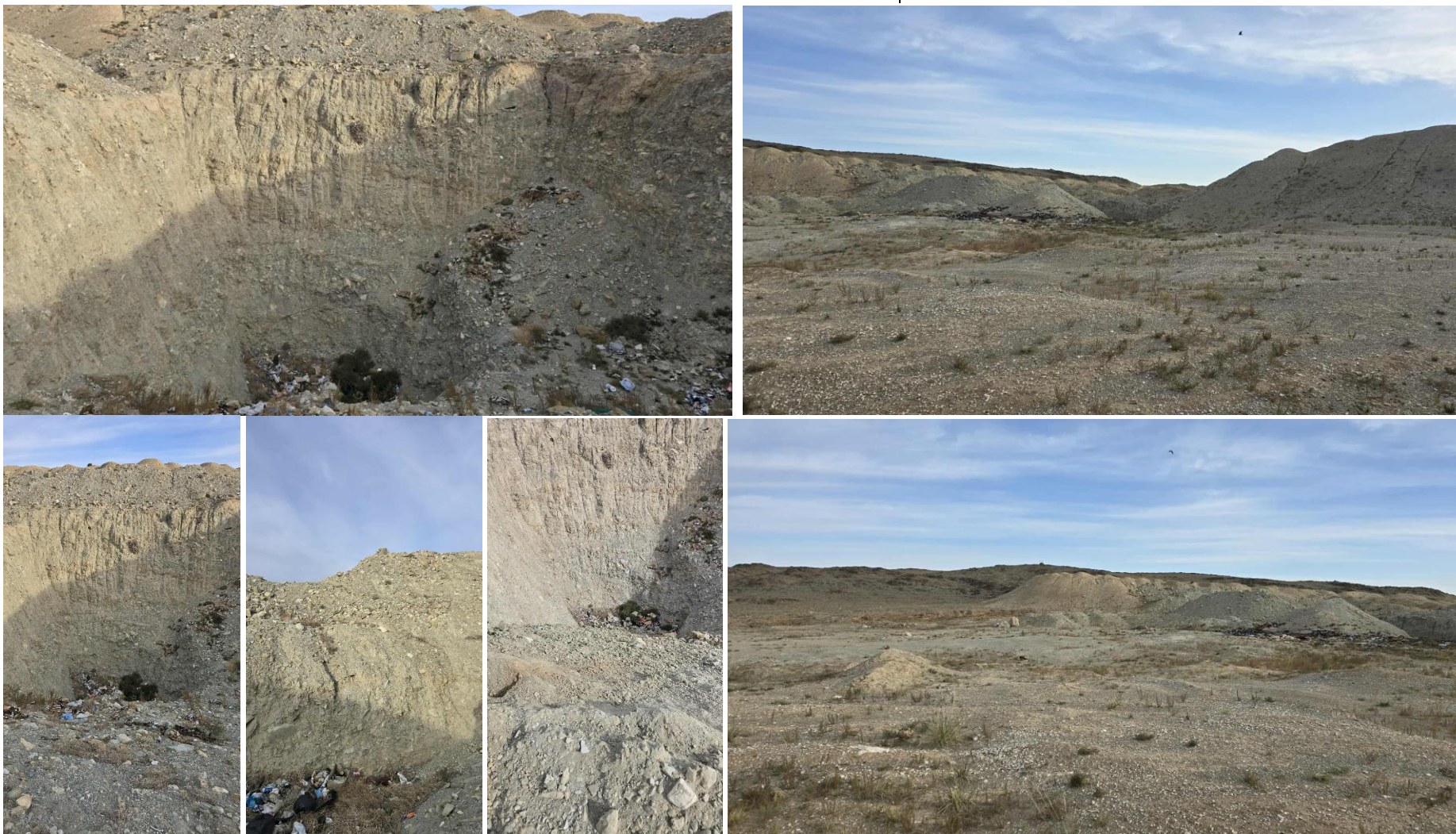
Б.Ганбаатар /Иргэний төлөөлөл/

ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРСӨН:

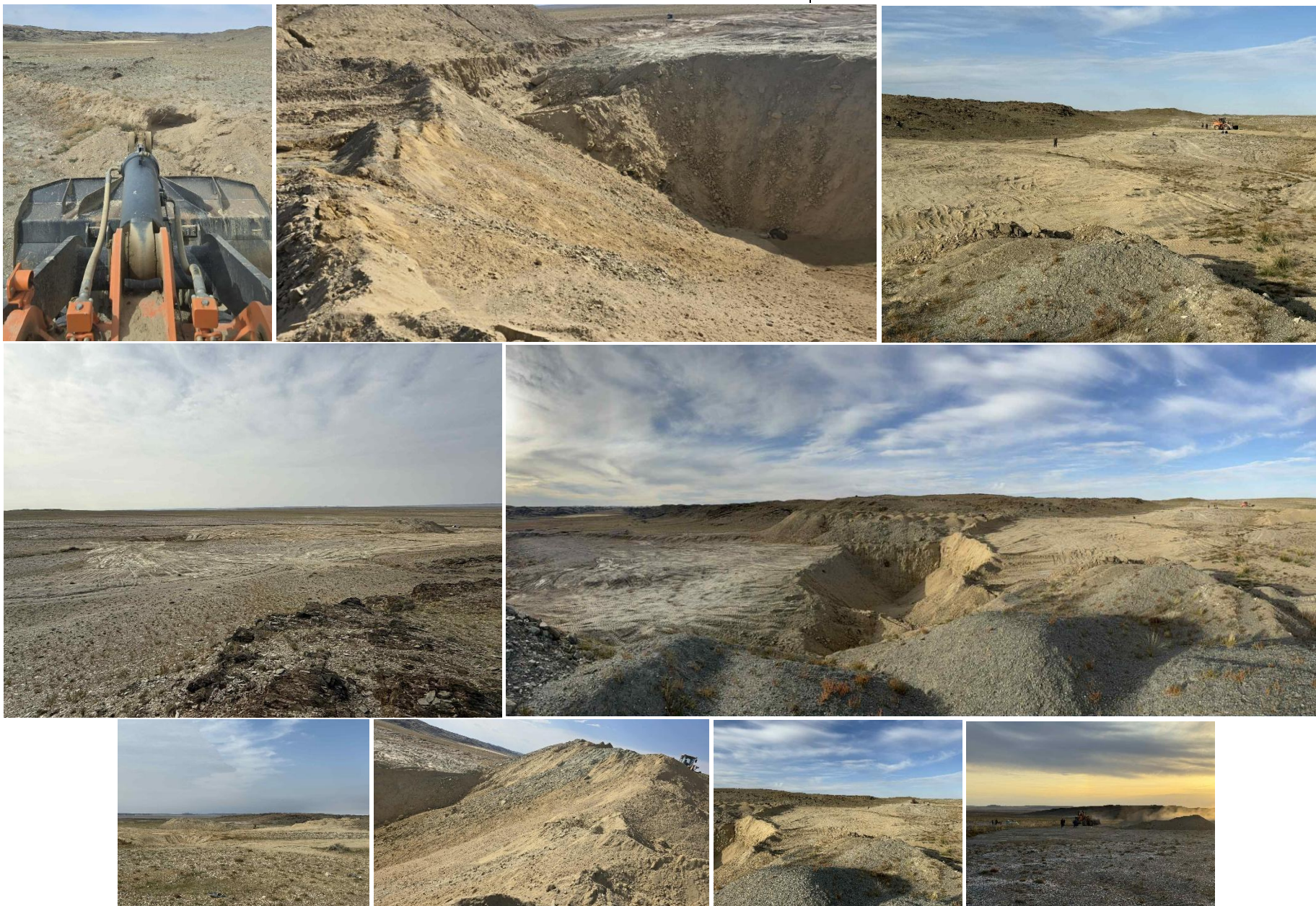

(гарын үсэг)

О.Эгшиглэн /“Мэжик бридж” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал/

Зураг 11. Нөхөн сэргээлт хийсэн ажлыг хүлээн авсан акт

Зураг 12. Эвдрэлд орсон газар

Зураг 13. Нөхөн сэргээлт хийсэн байдал

2.4. Тэрбум мод тарих үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд гүйцэтгэсэн ажил

Тэрбум мод тарих үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд уурхайн кемпийн хойд талаар тарьсан модноос зарим нэгэн ургаагүй ургалт нь зогсож үхэжсэн моднуудыг нөхөн суулгасан. Модны ширхэг, төрлийг дараах хүснэгтэд харууллаа.

Хүснэгт 13. Тарьсан модны тоо ширхэг, төрөл, зардал

№	Модны нэр, төрөл	Хэмжих нэгж	Тоо	Үнэ мян.төг
1	Гацуур	ширхэг	20	1900.0
2	Яргай	ширхэг	100	1800.0
3	Улиас	ширхэг	200	3600.0
4	Хайлаас	ширхэг	180	504.0
5	Бордоо	ширхэг	10	750.0
	Нийт дүн		500	8554.0

Зураг 14. Шинээр суулгасан мод

2.5. Нөхөн сэргээлтийн ажил

	Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн ажил	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Биологийн нөхөн сэргээлт	Шимт хөрсний овоолго 0.2 га талбай	Шимт хөрсний арчилгааг хийсэн. Мөн нэмэлтээр өөрийн талбайд 120ш мод суулгасан.	4440.0
2	Техникийн нөхөн сэргээлт	Дотоод овоолго үүсгэх / 1 га /	Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажил байхгүй	-
3	Уурхайн тосгон орчмын тохижуулалт			500.0
Нийт				4940.0

Хүснэгт 14. 2025 оны БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлын биелэлтийн зардлын нэгдсэн тооцоо

№	Бүрэлдэхүүн хэсгүүд	Зардал мян.төг
1	Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	300.0
2	Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	1738.5
3	Хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	1440.0
4	Ургамлан бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	4750.0
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөөний зардал	2300.0
6	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал	6914.0
7	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	752.0
8	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	86500.0
9	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний биелэлтийн зардал	4940.0
10	2024 оны дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлтийн зардал	13723.0
11	Тэрбум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд тарьсан модны зардал	8554.0
12	Нөхөн сэргээлтийн зардал	4940.0
13	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт, үр дүнгийн хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл	900.5
Нийт дүн		137752.0

3. 2025 ОНЫ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН

3.1. Агаарын бохирдол

11-р сарын 03-ны шинжилгээ

Хүснэгт 15. Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий мг/м^3	Азотын давхар исэл мг/м^3	Нийт тоос /TSP/ мг/м^3	Дуу чимээ /ДБА/
1	Уурхайн карьер орчим	XI/03	13:00	0.052	0.021	0.116	52
2	Уурхайн кемп орчим	XI/03	14:50	0.019	0.017	0.092	46
3	Уурхайн хогийн сав орчим	XI/03	15:20	0.014	0.025	0.102	42
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016				0.450	0.200	0.500	60

Тайлбар:

Хүхэрлэг хийн (SO_2) агууламж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс даваагүй, азотын давхар ислийн (NO_2) агууламж агаарын чанарт сөрөг нөлөөлөл үзүүлэх хэмжээний байхгүй ба тоосонцрын хэмжээ зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй ч уурхайн карьер хэсэгт их, дуу чимээний хэмжээ ЗДХ-ээс даваагүй байна.

3.2. Хөрсний хими, физик шинж чанар, хүнд металлын шинжилгээ

Дундговь аймгийн Өлзийт сумын нутаг дэвсгэр нь Монгол орны хөрс-газарзүйн мужлалтаар Төв Азийн Говийн их мужийн өргөрөгийн бүсшилийн цайвар хүрэн хөрсний 5-р тойргийн урд зах болон цөлөрхөг хээрийн бор хөрсний 7-р тойргийн нутагт хамрагдана. Тус уурхайн талбай байгаа газар нь цайвар хүрэн хөрсний бүсэд хамаарна. Газрын гадаргуугийн хувьд нам толгод, гүвээрхэг, долгиорхог тал хөндий, хотос хонхор газрыг хамарсан д.т.д. 1200-1400 м-ийн өндрийн түвшинд орших нутгийг хамаарна. Тус талбай нь нам толгойн орой, хажуу бэлийг хамрах ба энд гүйцэд биш хөгжилтэй цайвар хүрэн болон сайр чулуурхаг нимгэн цайвар хүрэн, ердийн цайвар хүрэн хөрс зонхилон тогтворжсон байна. Цайвар хүрэн хөрсний чийгийн хангамж багатай, хур тунадасны хэмжээ, хуваарилалтаас шууд хамаардаг ба өвөл 2.5-3 м гүн хөлдөнө. Зуны хур борооны ус хөрсөнд дөнгөж 15-20 см гүн нэвчиж, хөрсний профилийн дээд хэсгийг чийглэдэг.

Цайвар хүрэн хөрс: Толгодын хатуу суурь чулууны элюви, элюви-делювийн хэмхдэс чулуурхаг хурдас дээр тогтворжих гүйцэд биш хөгжилтэй цайвар хүрэн хөрс нь үе давхарга нимгэнтэй, хөрсний гадарга дээр хад чулуу ихтэй, ургамлын бүрхэц 50-60 % хүрч чулуусаг, хуурайсаг ургамал давамгайлна. Дээр карбонаттай цайвар хүрэн хөрс нь ялзмагт үе давхаргаар илүү зузаан, карбонатын давхаргын хуримтлал 60-70 см зузаан хүрч карбонат ихтэй зэргээр хоорондоо ялгаатай байна.

11-р сарын 03-ны шинжилгээ

Хөрсний морфологи тогтоцын хувьд цайвар хүрэн өнгөтэй, нягт, жижиг чулуутай, ургамлын үндэстэй, ургаман бүрхэвч 50%, хуурай, бүтэц алдагдсан, үе давхарга хоорондын шилжилт тод байна.

Хөрс нь сул хүчиллэгээс сул шүлтлэг урвалын орчинтой, ялзмагийн агууламж бага, хөдөлгөөнт фосфорын хангамж бага зэрэг, механик бүрэлдэхүүн элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин бага байна.

Хөрсний лабораторийн задлан шинжилгээний дүнгээс үзэхэд ялзмагийн хэмжээ 0.20%, хөрсний рН 8.7, хөдөлгөөнт фосфор 25.3мг байгаа зэрэг нь хөрсний хими шинж чанарын түвшин болон ургамал ургах орчин хангалттай сайн байна. 2025 оны 11-р сарын 03-ны өдөр уурхайн ойр орчмын 2 цэгээс хөрсний дээжлэлт хийж “Нарт шуун консалтинг” ХХК-ийн итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлээ.

Хүснэгт 16. Хөрсний химийн үндсэн шинж

Дээж	Чийг	pH	Ялзмаг, %	Аммоны азот (NH ₄ -N) мг/кг	Нитратын азот (NO ₃ -N) мг/кг	Фосфор (NH ₄ -N) мг/кг	Сульфат (SO ₄) мг/кг
Уурхайн салхин дээр 500 м	0.67	8.04	0.27	16.2	20.4	32.3	503.9
Уурхайн салхин доор 500 м	0.59	9.13	0.16	5.1	8.0	27.8	86.0
Ажилчдын кемп	0.39	9.02	0.20	29.6	8.1	21.3	80.3
Мод үржүүлэгийн орчмоос	0.50	8.92	0.18	26.2	7.6	20.0	67.9

Хөрсний механик бохирдол буюу хүнд металлын агууламжийг төслийн талбайд 4 цэг сонгон авч шинжлүүлэхэд ЗДХ-ээс хэтэрсэн буюу бохирдолтой хөрс илрээгүй байна.

Хүснэгт 17. Хөрсний хүнд металлын сорьц

№	Сорьц авсан цэгийн нэр	Хүнд металл мг/кг						
		Cd /кадми/	Pd /хар тугалга/	Hg /мөнгөн ус/	Cr /хром/	Zn /цайр/	Cu /зэс/	Sr /стронци/
		мг/кг						
1	Уурхайн карьер орчим	2	23	<0.005	<0.05	<0.005	31	545
2	Ахуйн хэрэглээний хогийн цэг орчим	1	14	<0.005	<0.05	<0.005	28	622
MNS 5850:2019 /ЗХД/		3	100	2	150	300	100	800

3.3. Усны химийн шинжилгээ

11-р сарын 03-ны шинжилгээ

Төслийн ахуйн хэрэглээний усыг гүний худгаас ашигладаг бөгөөд уг худгаас дээжлэлт хийсэн усны химийн задлан шинжилгээний дүнг дараах хүснэгтэд харууллаа. Шинжилгээний дүнд худгийн ус нь химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, магнийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэг буюу дунд зэргийн эрдэсжилттэй, хатуу ус байна гэж гарчээ. Мөн уурхайн карьерийн шүүрлийн уснаас хүнд металлын бохирдлыг шинжлүүлсэн.

Хүснэгт 18. Худгийн усны ерөнхий шинжилгээ

Сорьцын нэр	pH	ЕС µS/cm	SO ₄ мг/л	Cl мг/л	Ca мг/л	Mg мг/л	Na+K мг/л	HCO ₃ мг/л	Эрд мг/л	Хат мг- экв/л
Дундговь аймаг Өлзийт сум 4-р баг Хайлуур жоншны орд, гүний худаг	7.83	2110	316	217	50.7	43.2	363	482	1472	6.08
MNS 0900:2018	6.5-8.5	1000	500	350	100	30	-	-	-	7.0

Хүснэгт 19. Уурхайн ахуйн хэрэглээнээс гарах бохир усны шинжилгээ

Сорьцын нэр	Ж/б мг/л	ПИЧ мг/л	NH ₄ -N мг N/л	NO ₂ -N мг N/л	NO ₃ -N мг N/л	PO ₄ мгP/л	Fe мг/л	F мг/л
Дундговь аймаг Өлзийт сум 4-р баг Хайлуур жоншны орд, гүний худаг	6.8	1.7	<0.01	0.007	5.89	0.008	<0.01	4.02
MNS 0900:2018	-	-	1.5	1.0	50	3.5	0.3	0.7-1.5

Хүснэгт 20. Шүүрлийн усны хүнд металлын шинжилгээ

№	Лаб №	Дээж №	Элемент, мг/л					
			Ni	Cd	Pb	Zn	Cr	Cu
Blank			<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
1	24/4451	Ус-1	ND	ND	2.54	8.29	ND	0.77
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт			MNS 6148:2010					

3.4. Ургамлын аймаг

Дундговь аймгийн Өлзийт сумын нутаг нь газарзүйн мужлалаар Төв Азийн говийн их мужид, газар зүйн хэлбэр, гадаргуугийн хэв шинжээр ухаа гүвээт тэгш талын өндөрлөг хэв шинжид багтана. Талбайн хэмжээнд хамгийн өндөр өргөгдсөн цэг нь

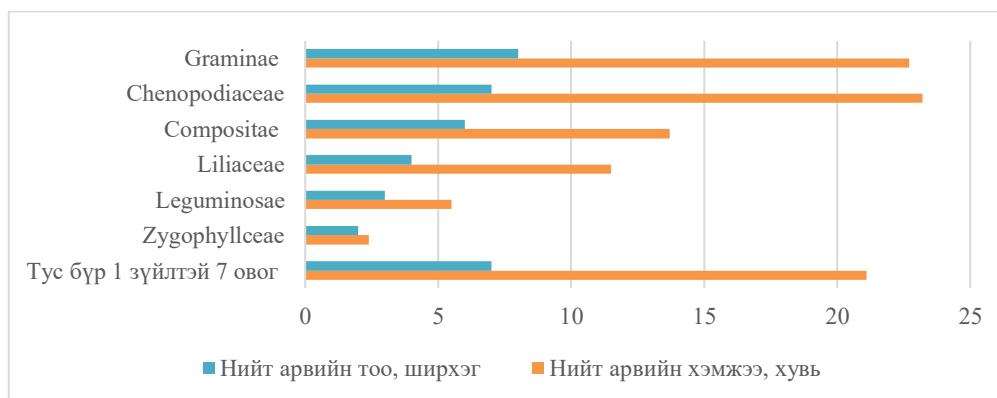
талбайн урд, зүүн урд захаар орших далайн түвшинээс дээш 1350м-т, хамгийн намхан цэг нь 1300 м-ийн өндөртэй байх бөгөөд харьцангуй өндөршилт 50-150м орчим байна. Толгодууд, гүвээ нь мөлгөр оройтой, аажим налуу хажуутай, уужим тавиу өргөн хөндий хөгжсөн байдаг. Говь, хээрийн бор хөрсний бүслүүрт багтана. Хонхор хотгор газруудаар хужир тойром мараалаг хөрс элбэг тархсан байдаг. Хойд говийн цөлөрхөг хээрийн мужийн монгол өвст- бударганат хээрийн бүсэд багтана. Ус чийг багатай, салхитай учир ургамлын бүрхүүл сийрэгдүү байдаг. Харгана, бударгана зэрэг бутлаг ургамал, таана, хөмөл, монгол өвс, хазаар өвс, шарилж, ерхөг зэрэг нэг наст болон олон наст ургамал ургадаг. Ургамал ерөнхийдөө сийрэг боловч тачирхан, тэжээллэг чанар сайтай учир бэлчээрийн багагүй ач холбогдолтой.

Хүснэгт 21. Түгээмэл тархацтай ургамлын жагсаалт

Төрлийн тоо	Зүйлийн тоо	Зүйлийн шинжлэх ухааны болон Монгол нэр		Нийт зүйл
1. Зээргэний овог -Ephedraceae				1
1	1	<i>Ephedra sinica</i>	Нангиад Зээргэнэ	Элбэг
2. Үетний овог- Graminae				8
2	2	<i>Achnatherum splendens</i>	Гялгар Дэрс	Цөөн
3	3	<i>Stipa krylovii</i>	Крыловын Хялгана	Элбэг
	4	<i>Stipa gobica</i>	Говийн хялгана	Элбэг
	5	<i>Stipa glareosa</i>	Сайрын хялгана	Элбэгдүү
4	6	<i>Cleistogenes songorica</i>	Дэрвээн Хазаар өвс	Элбэгдүү
5	7	<i>Agropyron cristatum</i>	Саман Хиаг	Элбэгдүү
6	8	<i>Aristida heymanii</i>	Нохой шивээ	Элбэгдүү
7	9	<i>Elymus chinensis</i>	Нангиад Цагаан суль	Цөөн
3. Сарааны овог -Liliaceae				4
8	10	<i>Allium polyrhizum</i>	Таана	Элбэг
	11	<i>Allium.mongolicum</i>	Хөмөл	Цөөн
	12	<i>Allium anisopodium</i>	Сарвуун сонгино	Элбэг
9	13	<i>Asparagus gobicus</i>	Говийн хэрээ нүд	Ховор
4. Цахилдгийн овог- Iridaceae				1
10	14	<i>Iris lacteal</i>	Цагаалин цахилдаг	Ховор
5. Тарнын овог- Polygonaceae				1
11	15	<i>Rheum nanum</i>	Намхан гишүүнэ	Ховор
6. луулийн овог- Chenopodiaceae				7
12	16	<i>Chenopodium album</i>	Цагаан лууль	Элбэгдүү
13	17	<i>Anabasis brevifolia</i>	Түжгэр баглуур	Элбэгдүү
14	18	<i>Eurotia ceratoides</i>	Орог тэсэг	Элбэгдүү
15	19	<i>Salsola collina</i>	Толгодын бударгана	Элбэг
	20	<i>Salsola passerine</i>	Бор бударгана	Элбэг
	21	<i>S.pestifera</i>	Өргөст бударгана	Элбэг
16	22	<i>Corespermum mongolicum</i>	Монгол хамхуул	Цөөн
7. Caryophyllaceae				1
17	23	<i>Stellaria dichotoma</i>	Ацан ажигана	Элбэг
8. Уруул цэцэгтний овог - Cruciferae				1
18	24	<i>Lepidium densiflorum</i>	Бөөн цэцэгт цангуу	Цөөн
9. Сарнайн овог -Rosaceae				1
19	25	<i>Potentilla bifurca</i>	Имт гичгэнэ	Цөөн

20	26	<i>Potanina mongolica</i>	Хулан хойрог	Элбэгдүү
10. буурцагтны овог - Leguminosae				3
21	27	<i>Caragana leucophloea</i>	Алтан харгана	Цөөн
	28	<i>C.stenophylla</i>	Нарийн навчит харгана	Цөөн
22	29	<i>Astragalus galactites</i>	Цагаан хунчир	Элбэгдүү
11. Хотирын овог - Zygophyllaceae				2
23	30	<i>Peganum nigellastrum</i>	Харлаг үмхий өвс	Цөөн
24	31	<i>Nitraria sibirica</i>	Сибирийн хармаг	Ховор
12. Сэдэргэний овог - Convolvulaceae				1
25	32	<i>Convolvulus ammanii</i>	Амманы сэдэргэнэ	Элбэг
13. нийлмэл цэцэгтний овог - Compositae				6
26	33	<i>A.pectinata</i>	Шүлхий шарилж	Элбэгдүү
	34	<i>A.scoparia</i>	Ямаан шарилж	Элбэгдүү
	35	<i>A.frigida</i>	Агь	Элбэг
	36	<i>A.adamsii</i>	Адамсын шарилж	Цөөн
27	37	<i>Saussurea.salsa</i>	Марцны банздоо	Цөөн
28	38	<i>Scorzonera pseudodivaricata</i>	Хуурамч хависгана	Ховор

Судалгааны явцад хээржүү цөлд Төв Азийн сөөгөнцөр ургамлууд бүлгэмдлийн зонхилогч болдог шинж, мөн зонхилогч зүйлүүд нь олон янзын бүлгэмдэл үүсгэдэг онцлог нь /И.Түвшинтогтох 2005/ тод ажиглагдсан. Ялангуяа доминант нь *Anabasis brevifolia*, *Reaumuria songorica*, *S.gobica*, *Stipa glareosa*, *Salsola passerine*, *Allium polyrrhizum*, *Cleistogenes songorica*, *Potanina mongolica*, *Zygophyllum xanthoxylon*, *Ajania fruticulosa* зонхилон тархаж байна. Тус нутгийн ургамлын ургац дунджаар 0.1-0.6 ц/га байна.

Зураг 15. Ургамлан нөмрөг бүрдүүлж буй ургамлын тоо

Судалгаагаар зүйлийн бүрдэл нь 13 овог 28 төрлийн түгээмэл тархацтай, 39 зүйл ургамал талбайн орчимд бүртгэгдлээ. Эдгээрээс тус бүр 1 зүйл ургамлын тархацтай 7 овгийн 7 зүйлийн ургамал нийт нөмрөгт 21.1 хувийг эзэлж, нийт ургамлан нөмрөгийн 80 орчим хувийг 6 овгийн 30 гаруй зүйл ургамал бүрдүүлж байна.

Судалгаагаар бүртгэгдсэн ургамлуудын нөмрөг бүрдүүлэх байдлыг бүтцийн талаас нь авч үзвэл үетний овог- *Graminae* зүйлийн бүрэлдэхүүнд 22%, нөмрөгт 23%-ийг, луулийн овог- *Chenopodiaceae* зүйлийн бүрэлдэхүүнд 19%, нөмрөгт 23 хувийг, нийлмэл цэцэгтний овог- *Compositae* зүйлийн бүрэлдэхүүнд 16%-ийг нөмрөгт 14%-ийг, сарааны овог- *Liliaceae* зүйлийн бүрэлдэхүүнд болон нөмрөгт 11%-ийг тус бүр эзэлж ургамлан нөмрөгийн шинж бүрдүүлэх үндсэн үүргийг гүйцэтгэж байна.

Зураг 16. Нөмрөг ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүний болон нөмрөгийн бүтцүүд

Зонхилох сөөг нь (*C. tibetica* ба *C. leucosephala*) гэсэн хоёр зүйл харгана юм. Нам өвслөг ургамал нь хоёр зүйл хялгана (*Stipa gobica* ба *S. glareos*) өргөн тархсан. Лицензийн талбайд нутгийн ургамалжилт нь ургамлан нөмрөгт гадаргуугийн 8 - 20%-ийг эзлэх ба 0.8 метрээс илүүгүй өндөр, ганд тэсвэртэй олон наст сөөгүүдээс голчилон бүрдэнэ. Нэг наст өвслөг ургамал нь улирлын шинж чанартай хур тунадасны хэмжээнээс шалтгаалан ургана.

Нутгийн ургамалжилтын үндсэн шинж нь Говь хээрийн ургамлын зүйлийн бүлгэмдэл нь *Anabasis brevifolia* + *Allium mongolicum*, *Salsola passerine* + *Reamuria sp* + *Sympegma regelii* (+*Potaninia mongolica*) зэрэг зүйлүүдээс тогтоно. Ус тогтох боломжтой марзлаг газарт харганат, хялганат бүлгэмдэлд шилжинэ.

Хүснэгт 22. Судалгааны талбайн ургамлын бүлгэмдлүүд

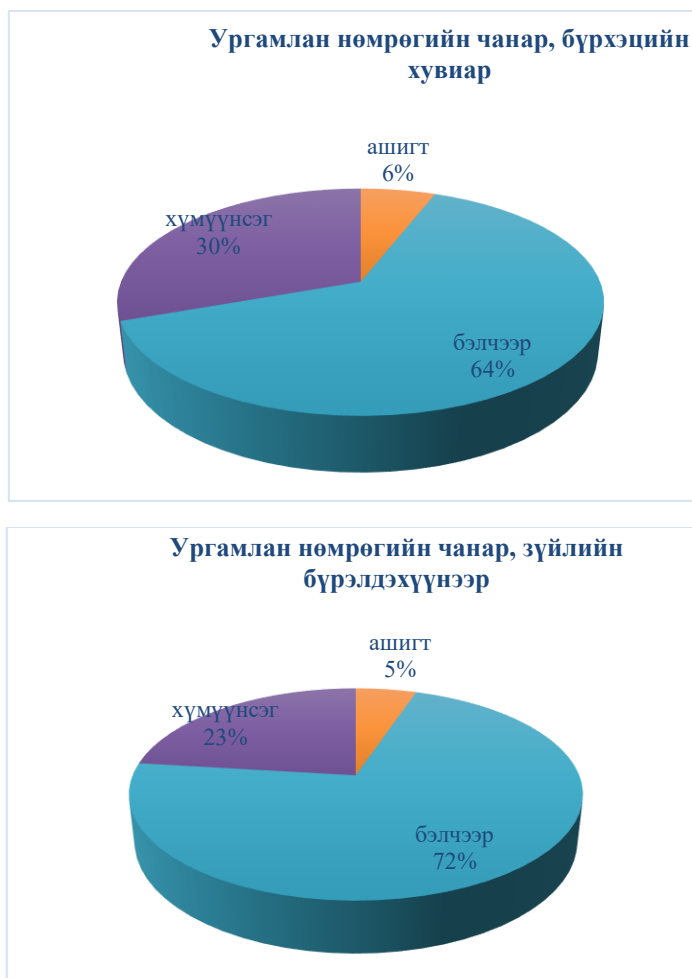
№	Бүлгэмдлийн нэр	Бүрхэвч, %	Дундаж өндөр (см)	Зүйл (цэг бүрт)	Зонхилох зүйл (25мX25м тутамд)
1	<i>Anabasis brevifolia</i> + <i>Allium mongolicum</i> , (гадаргатай ойролцоо гүехэн ус)	18-23	15-20	23	<i>Anabasis brevifolia</i> , <i>Caragana leucocephala</i> , <i>Salsola passerine</i>
2	<i>Salsola passerine</i> + <i>Reamuria sp</i> (+ <i>Potaninia mongolica</i>) (Марзлаг хөндийн)	35-40	25-80	17	<i>Allium mongolicum</i> , <i>Artemisea frigid</i> , <i>A.s</i>

Энэ нутгийн өргөн хөндийнүүд карбонатлаг, мараалаг хөрс зэргээс ургамлын бүлгэмдлийн хуваарилалт шалтгаалж байна. Мараалаг бус мараалагтай холигдсон хөнгөн хөрсөнд хазаар- хялганат бүлгэмдэл *Caragana leucophloea* *C.Stenophylla* гэсэн 2 зүйл харганатай хамтарна. Элсэнцэр хөрстэй бол харгана- үетэнт бүлгэмдэл бий. Толгодын хайргархаг хөрсөнд олон наст бударгана- хялганат, хэрэв бага зэрэг мараалаг хөрстэй орчинд баглуур- хялгана- сонгинолог ургамалт, сонгинолог- хялганат,

сонгинолог- бор бударгана тохиолдоно. Талбайн уурхайн ашиглалын үйл ажиллагаанаас болон кемпийн байгууламжийн улмаас зарим хэсэгт ургамлан нөмрөг доройтсон байна.

Хонхор газарт хялгана- улаан, бударгана- бор, бударганат заримдаа шар бударганат бүлгэмдэлтэй. Энд зонхилогч нь *Stipa glareosa*, *Stipa gobica*, *Ajanina frifida*, *Ceratoides papposa*, *Allium polyrrhizum*, *A.mongolicum*, *Salsola passerina*, заримдаа *Kalidium gracile*, дэд зонхилогчоор *Anabasis brevifolia* *Stipa g/g*, *Caragana leucophleoa* *C.Stenophylla*. *Cerotoides papposa*, *Allium*, *Reumuria songorica* зэрэг болно.

Ургамлан нөмрөгийн ашиглалтын одоогийн байдалд нөмрөг ургамлын чанарын үзүүлэлт бэлчээрийн өндөр ач холбогдлоо хадгалсан хэвээр байна. Зүйлийн бүрэлдэхүүн 6%-ийг 2 зүйл ашигт ургамал /*Allium polyrrhizum*, *Allium.mongolicum*/ талбай орчимд ургамлан нөмрөгт 5%-ийн арвитай байгаа бол 28 зүйлийн бэлчээрийн ургамлан нөмрөгт 72%-ийн арвитай байна.

Зураг 17. Ургамлан нөмрөгийн чанарын үзүүлэлт бүрхэцээр болон зүйлийн бүрэлдэхүүнээр

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2025 он 09 дугаар сарын 25 өдөр

№ 05

Рашаант

Нэг . Нийтлэг үндэслэл

Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 17-р зүйлийн 2,6 дахь заалт, Хог хаягдлын тухай хуулийн 8.4, 9.2, 20.1, 20.2 дугаар зүйл, сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 40 тоот тогтоолыг тус тус үндэслэв.

Хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах түүнээс урьдчилан сэргийлэх ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулж эргүүлэн ашиглах, тээвэрлэх булах болон орчны ариун цэврийг тогтмол цэвэр байлгах, цэвэр эрүүл орчинд ажиллаж амьдрах орчныг бий болгоход оршино.

Хоёр. Гэрээ байгуулагч талууд

Нэг талаас **Дундговь аймгийн Өлзийт сумын ЗДТГ-ыг** төлөөлж Засаг дарга **Адъяадорж** овогтой **Жавхлан** нөгөө талаас Улаанбаатар Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Баруун сэлбийн 5-р байр, 504 тоот хаягтай, **9011113121** тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, **5175933** тоот регистрийн дугаартай Дундговь аймгийн Өлзийт суман дахь “Өлзийт -1 ” нэртэй газарт ашиглалтын **МУ-019018** тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч “**Межикбридж**” ХХК-ны захирал **О.Эгшиглэн** нар харилцан тохиролцож 2025 оны 12 сарын 31- ний өдөр хүртэл энэхүү гэрээг байгуулав.

Гурав. Төлбөр тооцсон байдал

Өлзийт сумын ИТХ-ын 2019 оны 04 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 40 дүгээр тоот тогтоолын 25-д заасны дагуу уул уурхайн ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуй нэгжид хог хаягдал гаргасны 1 сарын төлбөрийг **148.000** төгрөгөөр тооцож ашиглалтын ажил явагдах 4 сард нийт 592,000 төгрөгөөр тооцов.

Дөрөв. Сумын ЗДТГ эрх, үүрэг

1. Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Хог хаягдлын хууль, Ариун цэврийн тухай хуулийн дагуу хяналт тавьж ажиллах
2. Иргэд аж ахуйн нэгж, байгууллагын хог хаягдал гаргасны төлбөрийг төвлөрүүлэх
3. Иргэд аж ахуйн нэгж, байгууллагын хог хаягдлаа зориулалтын цэгт хаяж байгаа эсэхэд хяналт тавих
4. Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх хуваарийг тээвэрлэгчтэй гэрээ байгуулж хэрэгжилтэнд хяналт тавих

Тав. Иргэн ААН байгууллагын эрх үүрэг

1. Өөрийн байгууллагын үйл ажиллагаанаас гарсан ахуйн хуурай хог хаягдлыг стандартын шаардлага хангасан зориулалтын саванд хадгалж байх.
2. ААН байгууллага нь хог хаягдал гарсан төлбөрөө 2 дугаар улиралд багтаан ноогдуулсан төлбөрийн дагуу нэхэмжлэхээр төлнө. /төрийн сан банк/

3. Хог хаягдлыг ангилан ялгаж байх
4. Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хогийг тогтсон хугацаанд цэвэрлэж тээвэрлэх, хог хаягдлын талаархи дүрэм журам, стандартын шаардлагыг хангаж зориулалтын цэгт хаяж байхад анхаарах.
5. Үйлдвэр үйлчилгээний явцад үүсдэг хог хаягдлын хэмжээ, бусад мэдээллийг сумын захиргаанд мэдээлж байх.
6. Хог хаягдлыг ангилан хаях талаар мэдээллийг ажилтнуудад эзэмшүүлэх, сургалт сурталчилгаа явуулах, аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангаж ажиллах.
7. Оршин суугаа газар орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх, олон нийтийг хамарсан ажилд оролцох
8. Хуульд заасан журмын дагуу олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэх, хог хаягдлын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд хариуцлага хүлээлгэхийг эрх бүхий байгууллага албан тушаалтнаас шаардах.
9. Үүссэн аюултай хог хаягдал, түүний эх үүсвэрийн талаар төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагад мэдээллэх.
10. Дундговь аймгийн Өлзийт сумын Засаг даргын тамгын газарт ноогдуулсан төлбөрийн дагуу нэхэмжлэхээр төлбөрөө төлөх.

Зургаа. Гэрээний хариуцлага

1. Аж ахуй нэгж байгууллага нь хог хаягдал гаргасны төлбөрөө удаан хугацаагаар төлөөгүй болон ил задгай хог шатаасан, зориулалтын бус газар хог хаягдал хаясан нөхцөлд ер авлагыг барагдуулах ба учруулсан хохиролыг арилгах шаардлагатай тохиолдолд холбогдох дээд шатны байгууллагад хандан хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хариуцлага тооцно.
2. Аж ахуй нэгж байгууллага нь энэхүү гэрээнд өөрчлөлт оруулах шаардлагатай гэж үзвэл хоёр талын хамтарсан төлөөлөгч тухай бүр шийдвэрлэнэ.

ДУНДГОВЬ АЙМАГ ӨЛЗИЙТ СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА /А.ЖАВХЛАН/

УТАС: 88887527

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

“МЭЖИК БРИДЖ” ХХК-ны захирал
О.ЭГШИГЛЭН

Гарын үсэг: _____

УТАС: 98999999

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 2251100073391

ТТД / Регистр:	47900834686 / 9033076
Татвар төлөгчийн нэр:	Дундговь аймгийн Өлзийт сумын засаг даргын тамгын газар
Татварын төрөл:	01030723 - Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж
Харъяалах татварын алба:	Дундговь / Өлзийт
Төлсөн дүн:	592,000.00
Гүйлгээний огноо:	2025-10-30 09:11:00
Гүйлгээний утга:	194597 - байцаагч үүсгэв;;99999999
Татварын данс:	100080800947 / Ду.Өл Хог хаягдлын хураамж
Төлөлтийн хэлбэр:	МТА

Дундговь аймгийн
 байгаль орчны газар

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2025 оны 06 -р
 сарын 13 -ны өдөр

Дугаар Е-2506-000058

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас, факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар

Оноосон нэр: Мэжикбридж ХХК
 Улсын бүртгэлийн дугаар:
 Регистрийн дугаар: 5175933
 Захирал: Эгшиглэн
 Холбоо барих дугаар: 98999999
 Факс :
 И-мэйл хаяг :

2.Төслийн нэр байршил

Төслийн нэр: Цогзол уулын хайлуур жоншны ордыг ил аргаар ашиглах
 Байршил: Дундговь, Өлзийт, 4-р баг, Дэрт 1
 Харьяалагдах сав газар: Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газар
 Хамаарах салбар: Үүл уурхай
 Төслийн дэлгэрэнгүй: Цогзол уулын хайлуур жоншны ордыг ил аргаар ашиглах

3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр

Мэжикбридж

4. Ажиллах горим, хүчин чадал

Үргэлжлэх хугацаа	Ажиллах горим	Жилд ажиллах хоног	Хоногт ажиллах ажилчидын тоо	Хоногт ажиллах цаг
1	2 ээлжээр	180	10	10

5. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний хэмжээ

Ажлын нэр	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тайлбар
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	25.0	хоногт 1хүн	Үүлын ажил нь жилд 6 сар явагдана. Үйлдвэрлэлийн үндсэн процессууд нь тасралтгүй 7 хоног, өдөрт 2 ээлжээр 10 цагаар явагдана /2025 оны БОМТ 6-р хүүдас/
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	24000.0	м2	ТЭЗҮ-ийн тодотголыг 2021 онд шинэчлэн батлуулсан цаашид үргэлжлүүлэн

Ажлын нэр	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тайлбар
			ашиглахад Өлзийт-1 хүдрийн биетэд 2025 онд 467.2 мян.м3 хөрс хуулж, 90.57 мян.тн хүдэр олборлохоор байна. /VAT 10-р хуудас, ТЭЗҮ-33-р хуудас, БОМТ-8-р хуудас/ Үүрхайн усны хэрэглээ ТЭЗҮ-78 дугаар хуудас.

6. Усны эх үүсвэр, нөөц, хоногт ашиглах хэмжээ

Эх үүсвэр	Зориулалт	Усны нөөц (л)	Усны нөөц (м3)	Тайлбар
Гүний худаг	Ахуйн хэрэгцээнд	3.0	259.2	Усны газрын 2022 оны 02 дугаар сарын 10-ны өдрийн 36 дугаар усны ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлтээр Цогзол уулын хайлуур жоншны ордыг ил аргаар олборлох төслийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах унд ахйн болон зам талбайн тоосжилт дарах 53.1 м3хон усыг өөрийн эзэмшлийн 3.5 л/сек буюу 302,4 м3/хон ундрагатай гүний худгаас хангахад усны ашиглах боломжит нөөцийн хэмжээ хүрэлцээтэй байна.

7. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, нөхцөл

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ боловсруулсан ААНБ:	Солонгон төгөл ХХК
Холбоо барих:	99056979
Нэмэлт мэдээлэл:	-

8. Усны барилга байгууламжууд

Барилга байгууламж	Хүчин чадал (м3)	Хэмжээ хийц
--------------------	------------------	-------------

9. Дамжуулах байгууламж

Хаанаас (эхлэх цэг)	Хаана хүртэл (төгсгөлийн цэг)	Шугамын голч, мм	Дамжуулах шугамын урт, м
---------------------	-------------------------------	------------------	--------------------------

10. Онцгой нөхцөл

Ундны усны худгуудад усны бичил элементийн шинжилгээг жилд 2- оос доошгүй удаа хийлгэх
 Усан орчныг тогтмол цэвэрлэж байх
 Шүүрлийн ус гарвал ус ашиглуулах дүгнэлт дээр нэмэлт тодотгол оруулах.

11. Усны зарцуулалт

Ажлын нэр	Тоо Хэмжээ	Хэмжих нэгж	Усны хэрэглээ, м3 (Норм)	Гүйцэтгэх давтамж	Хэмжих нэгж	Нийт ашиглах усны хэмжээ, м3	Хөнгөлөх усны хэмжээ м3	Төлбөр тооцох усны хэмжээ м3
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	25	хоногт 1 хүн	0.05	160.0	Хоног	200.00	0.00	200.00
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	24000	м2	0.002	160.0	Хоног	7,680.00	0.00	7,680.00
Нийт						7,880.00	0.00	7,880.00

12. Урьдчилсан байдлаар тооцсон усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээ

Ажлын нэр	Төлбөр тооцох усны хэмжээ, м3	Усны ангилал	Хөнгөлөх хувь хэмжээ, %	1 м3 усны үнэ	Усны нөөц ашигласны төлбөр, ₮	Төлбөрөөс хөнгөлсөн дүн, ₮	Төлбөл зохих дүн, ₮
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	200.00	Газрын доорх ус	0.0	88.80	17,760.00	0.0	17,760.00
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	7680.00	Газрын доорх ус	0.0	185.00	1,420,800.00	0.0	1,420,800.00
Нийт	7,880.00				1,438,560.00		1,438,560.00

13. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх эргүүлж ашиглах даалгавар

Технологид ашигласан усаа цэвэршүүлэн эргүүлэн ашиглах

14. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөгөө

-Холбогдох хууль, тогтоол шийдвэрийн дагуу оногдуулах усны нөөцийн төлбөрийг Дундговь аймгийн төрийн сан банкны MN280090100080000944 тоот дансанд төвлөрүүлнэ.

-Өлзийт сумын Засаг даргын захирамжаар ус ашиглах зөвшөөрөл авч гэрээ байгуулах /"Усны тухай" хуулийн 28.6-р зүйл/

-Худаг тооллууржуулах

-Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг 50 хүртэл хувиар өсгөн тооцож төлөхөөр заасныг анхаарч ажиллах /Усны тухай хуулийн 31.2-р зүйл/

- Ус ашиглалтын мэдээ тайланг 11-р сарын 05-нд багтаан аймгийн Байгаль орчны газарт ирүүлэх.

Боловсруулсан:

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР

Боловсруулсан огноо:

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

2025 оны 10 сарын 02-ны өдөр

Дугаар 02

Рашаант

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 29.1-д заалт Дундговь аймгийн Байгаль орчны газрын 2020 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн 31 тоот дүгнэлт, Засаг даргын 2025 оны 10 сарын 02-ны өдрийн А/113 тоот захирамжийг үндэслэн ус ашиглуулагчийг төлөөлж Өлзийт сумын Засаг дарга А.Жавхлан, ус ашиглагчийг төлөөлж Улаанбаатар Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, 5-504 тоот хаягтай 9011113121 тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, 5175933 тоот регистрийн дугаартай Дундговь аймгийн Өлзийт суман дахь “Өлзийт -1” нэртэй газарт ашиглалтын МҮ-019018 тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч “Мэжикбридж” ХХК-ны захирал О.Эгшиглэн нар энэхүү гэрээг 2025 оны уулын ажлын хүрээнд байгуулав.

Хоёр. Усны эх үүсвэрийн мэдээлэл

2.1. Ус ашиглах зориулалт: Унд ахуйн хэрэгцээ, Төслийн талбайд 2025 онд ашиглалтын үйл ажиллагааны хүрээнд зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах ус

2.2. Ашиглах усны хэмжээ: 53,1 м³

2.2.1. унд-ахуй болон зам талбайн тоосжилт дарахад 53,1 м³

Нийт 53,1 м³

2.2.2. үйлдвэрлэлд хэрэглэхгүй

2.3. Усны чанар, найрлага: Газрын доорх ус, шинжилгээ хийлгээгүй.

2.4. Усны эх үүсвэрийн:

Байршил : Унд ахуйн хэрэглээний болон зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усаа 6,0 л/сек буюу 302,4 м³ ундаргатай “Баруун булаг” нэртэй гүний худгаас, ашиглана.

2.5. Хаягдал усны хэмжээ: Хаягдал ус гарахгүй. Стандартын шаардлага хангасан

2.6. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ.

2.7. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээ:

2.8. Усны тоолуур байхгүй.

2.9. Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ: шоо метр- 25 хүн * 0,05л/хон*160 хон = 200 м³ /ажиллах нийт хугацаанд – унд ахуйн усны хэрэгцээ

24000 м² * 0,002м³ /160 хоног = 7680 м³ /хайгуулын өрөмдлөгт ашиглах ус

Нийт ашиглах усны хэмжээ: 200 м³+7680 м³ = 7880 м³

200 м³ x 88,80 = 17,760.00 төгрөг

7680 м³ х 185.00 = 1,420,800.00

Нийт төлөх **1,438,560.00** /Хоёр зуун хорин хоёр мянган төгрөг/-ийг Дундговь аймгийн төрийн сан банкны **100080000944** тоот дансанд төвлөрүүлэх.

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4, 26.1; 30.1, 30.2, 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв. Бусад

- 4.1. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.
- 4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт, хаягдал ус зайлуулах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.
- 4.3. Гэрээний биелэлтийг жил бүр дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.
- 4.4. Талуудын тохиролцсоноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.
- 4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас өмнө цуцлаж болно.
  - 4.5.1. ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн
  - 4.5.2. аль нэг тал татан буугдсан бол.
- 4.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж:

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ӨЛЗИЙТ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
...../А.ЖАВХЛАН/

Харилцах утас: 88887527

Ус ашиглагчийг төлөөлж:
“МЭЖИКБРИДЖ” ХХК-ны захирал
...../О.Эгшиглэн /
/Гарын үсэг/

Хаяг Улаанбаатар Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, 5-504 тоот
Харилцах утас: 98999999

Худалдаа Хөгжлийн Банк

Огноо: 2025.10.07 11:21:06

Шилжүүлгийн мэдээлэл

Журналын №: 284468233

Системийн огноо: 2025.10.07

Нэр: МЭЖИКБРИДЖ ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 452732723	Нэр МЭЖИКБРИДЖ ХХК	Дүн 1,438,560.00 MNT	Ханш 1.00
/ нэг сая дөрвөн зуун гучин найман мянга таван зуун жаран төгрөг /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 90 Дансны дугаар MN280090100080000944	Банкны нэр Төрийн сан Нэр Ду.Ус ашигласны төлбөр	1,438,560.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга:

ЕВ -Мэжикбридж ххк 5175933

Танд баярлалаа

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан

Салбар, тооцооны төв:

Гарын үсэг:

Тамга:

Огноо: ____ Он ____ Сар ____ Өдөр

2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

“МЭЖИК БРИДЖ” ХХК-НИЙ “ЦОГЗОЛ УУЛ” ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДАГУУ 3-Р БАГИЙН НУТАГТ “ШАР ХОШУУ” НЭРТЭЙ ТАЛБАЙД НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙСЭН АЖЛЫГ ХҮЛЭЭН АВСАН ТУХАЙ АКТ

2025 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдөр

1. Байршлын мэдээлэл																																						
1.1.	Аймаг, нийслэлийн нэр	Дундговь аймаг																																				
1.2.	Сум, дүүргийн нэр	Өлзийт сум																																				
1.3.	Газрын нэр	Шар хошуу																																				
2. Нөхөн сэргээлт хийсэн байгууллагын мэдээлэл																																						
2.1	Аж ахуйн нэгжийн нэр, регистрийн дугаар	“Межик бридж” ХХК 5175933																																				
2.2	.Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн дугаар	MV-019018																																				
2.3	Тус талбайд нийт эвдрэлд өртсөн талбайн хэмжээ (га)	Хууль бус олборлолт, эзэн холбогдогч тодорхойгүй																																				
2.4	Нөхөн сэргээлт хийсэн аж ахуй нэгжийн нэр, регистр	үгүй																																				
3. 2025 онд хүлээлгэн өгч буй нөхөн сэргээлтийн мэдээлэл																																						
Техникийн нөхөн сэргээлт - Талбайн хэмжээ (5.0 га) - Зардлын хэмжээ 13 723 000 (төгрөгөөр)		Биологийн нөхөн сэргээлт - Талбайн хэмжээ (га) - Биологийн нөхөн сэргээлтэд ашигласан мод, сөөг, ургамлын зүйлийн нэр, ургамалжуулсан байдал - Зардлын хэмжээ (төгрөгөөр)																																				
4. Орон зайн мэдээлэл																																						
5.1	Нөхөн сэргээлт хийгдсэн газрын фото зураг Хавсаргав	5.2. Хэмжилт, зураглал - Кадастрын зураглал хийсэн мэргэжлийн байгууллага болон хэмжилт хийсэн хүний нэр: “Межик бридж” ХХК ХХК Байгаль орчны мэргэжилтэн Д.Чимэдцэрэн - Хэмжилтэд ашигласан программ, тоног төхөөрөмж: ArcGis, Гар GPS - Холбогдох утас: 99056979 Гарын үсэг:																																				
5.3	Нөхөн сэргээлт хийсэн газрын солбицол 	<table border="1"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Өргөрөг</th> <th>Уртраг</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">Техникийн нөхөн сэргээлт</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>44°25'56.00"N</td> <td>106°03'34.00"E</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>44°25'55.00"N</td> <td>106°03'33.00"E</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>44°25'55.00"N</td> <td>106°03'26.00"E</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>44°25'52.00"N</td> <td>106°03'26.00"E</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>44°25'51.00"N</td> <td>106°03'31.00"E</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>44°25'52.00"N</td> <td>106°03'35.00"E</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>44°25'55.00"N</td> <td>106°03'44.00"E</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>44°25'57.00"N</td> <td>106°03'42.00"E</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>44°25'58.00"N</td> <td>106°03'39.00"E</td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>44°25'56.00"N</td> <td>106°03'35.00"E</td> </tr> </tbody> </table>	№	Өргөрөг	Уртраг	Техникийн нөхөн сэргээлт			1	44°25'56.00"N	106°03'34.00"E	2	44°25'55.00"N	106°03'33.00"E	3	44°25'55.00"N	106°03'26.00"E	4	44°25'52.00"N	106°03'26.00"E	5	44°25'51.00"N	106°03'31.00"E	6	44°25'52.00"N	106°03'35.00"E	7	44°25'55.00"N	106°03'44.00"E	8	44°25'57.00"N	106°03'42.00"E	9	44°25'58.00"N	106°03'39.00"E	10	44°25'56.00"N	106°03'35.00"E
№	Өргөрөг	Уртраг																																				
Техникийн нөхөн сэргээлт																																						
1	44°25'56.00"N	106°03'34.00"E																																				
2	44°25'55.00"N	106°03'33.00"E																																				
3	44°25'55.00"N	106°03'26.00"E																																				
4	44°25'52.00"N	106°03'26.00"E																																				
5	44°25'51.00"N	106°03'31.00"E																																				
6	44°25'52.00"N	106°03'35.00"E																																				
7	44°25'55.00"N	106°03'44.00"E																																				
8	44°25'57.00"N	106°03'42.00"E																																				
9	44°25'58.00"N	106°03'39.00"E																																				
10	44°25'56.00"N	106°03'35.00"E																																				
Нөхөн сэргээлт хийсэн газарт хэмжилт хийж талбайн хэмжээг тогтоон полигон хэлбэрээр <i>shape.file</i> үүсгэн флаш болон CD-нд хуулж акттай хавсаргана.																																						
6. Мэдээллийн сангийн бүртгэл																																						

Нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан ажлын хэсэг нь Байгаль орчны мэдээллийн сангийн www.eic.mn цахим системийн Нөхөн сэргээлтийн мэдээллийн дэд санд заавал бүртгүүлнэ.
 Жич: Мэдээллийн санд бүртгээгүй тохиолдолд нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан актыг хүчинтэйд тооцохгүй.
 Мэдээлэл оруулсан хүний нэр, албан тушаал:
 Гарын үсэг:
 Огноо:

Нэмэлт мэдээлэл: Өлзийт сумын 3-р багийн нутаг дэвсгэрт орших Шар хошуу нь хууль бус ашигт малтмал олборлолтын улмаас эвдэрч, эзэнгүй орхигдсон газар юм.

Нөхөн сэргээлтийн ажил нь холбогдох хууль, журам, стандартад нийцсэн талаарх ажлын хэсгийн дүгнэлт:

“Мэжик бридж” ХХК нь 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу “Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт” арга хэмжээний хүрээнд “Шар хошуу” нэртэй 5.0 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу чанартай хийж гүйцэтгэснийг хүлээн авав.

АКТ ГАРГАСАН:

Комиссын дарга:

 .....
 (гарын үсэг)

А.Жавхлан /Өлзийт сумын засаг дарга/

Нарийн бичгийн дарга:

 .....
 (гарын үсэг)

М.Ганчимэг /Байгаль орчны хяналтын байцаагч /

Гишүүд:

 .....
 (гарын үсэг)

Б.Дашням /3-р багийн засаг дарга/

 .....
 (гарын үсэг)

Б.Ганбаатар /Иргэний төлөөлөл/

ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРСӨН:

 .....
 (гарын үсэг)

О.Эгшиглэн /“Мэжик бридж” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал/

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
 Утас: (976)-99176123, 99231836

E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/11-13/-1

Захиалагч: “Мэжик бридж” ХХК

Дээж авсан цэг: Дундговь аймаг Өлзийт сум

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 11 сар 03 өдөр

Уст цэгийн төрөл: Гүний худаг

Харилцах утас:

Аргын стандарт: Аргын стандарт: MNS1097:2023, MNS ISO 7888:1999, MNS ISO 9297:2005

1. УСНЫ ХИМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	64.00	3.19	21.41	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	41.00	3.37	22.61	HCO ₃ ⁻	540.00	8.85	59.31
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	168.00	4.74	31.76
K ⁺	5.00	0.13	0.86	SO ₄ ⁻	57.00	1.19	7.96
Na ⁺	189.00	8.22	55.12	NO ₃ ⁻	9.00	0.15	0.97
Дүн	299.00	14.92	100.00	Дүн	774.00	14.92	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:

(Σ_{A+K} 1073 мг/л

HCO₃⁻-ийн хагасыг хассан анион, катионуудын нийлбэр: 803 мг/л

Физик үзүүлэлтүүд

Өнгө: 0-өнгөгүй

Үнэр: 0-үнэргүй

Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг

Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 665 ppm

Ерөнхий хатуулаг: 6.56 мг-экв/л

/ хатуу ус /

Урвалын орчин: pH- 7.85

Цахилгаан дамжуулах чадвар:

EC -1.587 ds/m

TDS: 789 ppm

$$M(1.07) = \frac{HCO_3 \ 59 \ Cl \ 32 \ [SO_4 \ 8]}{Na \ 55 \ [Mg \ 23 \ Ca \ 21]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, натрийн бүлэг, III төрлийн давсархаг буюу их эрдэсжилттэй, хатуу ус.

2. УСНЫ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж	Усны хүнд металлын агууламж, мг/л					
	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
ус	0.15	0.00	0.0	0.041	0.102	0.058*
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 4586:1998						
Хүлцэх агууламж	0.01	0.01	0.00	0.01	0.01	0.01

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно
 ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД: (MNS ISO 8288:1999, Атом шингээлтийн спектрометрээр.)

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

С.НЯМДАШ MSc
 Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
 ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан
 дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
 Утас: (976)-99176123, 99231836
 E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/11-10/2

Захиалагч: “Мэжик бриджит” ХХК
 Дээж авсан цэг: Дундговь аймаг, Өлзийт сум
 Сорьц авсан огноо: 2025 оны 11 сар 03 өдөр
 Шинжилгээ хийсэн огноо: 11 сарын 10

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

№	Дээж авсан гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЧ, ds/m	Ялзмаг, %	CaCO ₃ , %	NO ₃ , мг/100г	Солилцох сууриуд, мг-экв/100 г		Шим тэжээлийн элементүүд, мг/100г	
								Ca ⁺²	Mg ⁺²	P ₂ O ₅	K ₂ O
Дээж 1											
1	0-30	8.46	0.153	0.363	0.67	2.24	1.46	8	9	0.6	9

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээж авсан гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
Дээж 1								
1	0-30	12.9	65.6	9.4	6.7	1.1	4.3	12.1

3. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Дээж 1	0-30	5.0	12.5	0.0	38.2	1.9	8.6
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
	Элсэрхэг хөрс	60	50	1	100	60	60
	Шавранцар хөрс	100	70	1.5	150	80	100
	Шаварлаг хөрс	150	100	3	300	100	150

*Харгалзах түвшин * Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цэгийн дээжинд хамаарна.

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД : (Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүд MNS3310:1991, MNS ISO10390, хөрсний механик бүрэлдэхүүн MNS6824:2020, Хүнд металлуудыг - хаан дарсанд атом шингээлтийн спектрометрээр MNS ISO 11466:2007)

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: *S. Olgoo* ХУУГАНЦЭЦЭГ, С.НЯМДАШ ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: *Mus* Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд профессор